

WIEŚCI GMINNE

Lipiec - Grudzień 2023

W numerze m.in.: Kalendarium, Z dziejów Markuszowa cz. 6. P. Grudzień, Z życia szkoły A. Mroczek, Nasze przedszkole M. Łubek, Wywiady z ciekawymi ludźmi: prof. Magdaleną Frąc, ks. prob. prof. Michałem Głowackim, Działalność: GDK S. Łowczak, OPS I. Opolska, OSP, Czyste powietrze M. Woch, Bezpieczeństwo na terenie gminy podinsp. T. Tomaszewski, Demografia B. Komsta, Sesje Rady Gminy, Budżet Gminy. Fundusz Sołecki, Gminne inwestycje i podsumowanie kadencji 2018-24.

Dożynki gminno-parafialne

Dożynki powiatowe

Złote Gody

Świąteczne spotkanie

Dożynki gminno-parafialne w Bobowiskach

Szanowni Mieszkańcy Gminy Markuszów,

Pięć lat temu oddaliśmy w Państwa ręce pierwszy numer gminnego biuletynu. Dziś przychodzi czas pewnych podsumowań. Obecny numer opisuje wydarzenia gminne z drugiego półrocza 2023 roku oraz podsumowuje kadencję samorządu.

Rozpoczynamy od kalendarium wydarzeń, przedstawiamy dwa wywiady z ciekawymi ludźmi – ze światowej rangi mykolog prof. Magdaleną Frąc i księdzem proboszczem prof. Michałem Głowackim. Kontynuujemy cykl poświęcony dziejom Markuszowa. Przedstawiamy informacje podsumowujące kadencję 2018-2024, sesje Rady Gminy, a także podstawowe dane o budżecie na rok 2024 i informacje o wydatkach sołeckich. W numerze znajdują Państwo również informacje o stanie bezpieczeństwa w gminie, o działaniach OSP oraz o działalności gminnego punktu informacyjnego Programu „Czyste Powietrze”. Przedstawiamy działalność przedszkola, szkoły, GDK i OPS. Całość okraszają zdjęcia z gminnych wydarzeń oraz dwa wiersze Zygmunta Kupisza - działacza ludowego i poety z Łan. Miłej lektury!

Wójt Leszek Łuczywek

ROK 2023

Lipiec

2.07. Na terenie szkoły podstawowej odbyły się ćwiczenia WOT z udziałem OSP KSRG Markuszów.

4.07. Wykonawca rozpoczął modernizację ulicy Łachy przy targowisku.

5.07. Ośrodek Brama Grodzka Teatr NN wydał książkę o genealogii i historii rodziny, napisaną przez profesora Dana Orena, mieszkającego w Stanach Zjednoczonych - potomka żyjących w Markuszowie przed wojną Żydów. Pierwszy i ostatni rozdział to w dużej mierze doświadczenia Profesora związane z odnalezieniem macewy jego praprababci i organizowaniem porządkowania oraz porządkowaniem cmentarza żydowskiego w Markuszowie. 5 lipca odbyło się spotkanie z Autorem na ul. Podwale 11 w Lublinie.

8.07. Festyn Rodzinny w Łanach. Decyzja o organizacji zapadła kilka dni wcześniej, ale dzięki determinacji sołtysa, rady sołeckiej oraz kilku aktywnych osób wydarzenie doszło do skutku. Piękna pogoda i radość na twarzach dzieci wynagrodziła wszelkie trudy przygotowań. Były zjeżdżalnie, wata cukrowa, popcorn, lody. Wszystkim można było się zająć do woli, a zapłatą miał być jedynie uśmiech naszych najmłodszych smakoszy. Po pierwszej części, kiedy zmęczone, ale szczęśliwe dzieciaki musiały odpocząć w domach, przyszedł czas na ucztę dla rodziców - im przecież też się coś należało! We wspaniałej atmosferze, przy zimnych napojach, wspólnie spędzili czas. Nie obyło się bez zabawy przy muzyce na żywo! Paweł Jabłoński

wzorowo przygotował sprzęt. Tomasz Pyda rozkręcił towarzystwo kultowymi utworami tanecznymi. Trzeba wspomnieć o osobach bez których to wydarzenie by się nie odbyło. Organizatorami Festynu Rodzinnego byli: sołtys Sławomir Piech, Rada Sołecka Wsi Łany, OSP KSRG Markuszów, Adrian Bartnik, Edyta i Krzysztof Kowalscy, Andrzej Mrozek. Dziękujemy!

9.07. Festyn Rodzinny w Zabłociu. Zabawa była wyśmienita - nawet upał nie był nam straszny! Dziękujemy: ED-KA Edyta Kowalska, Studio fryzur BARBARA, Komisariat Policji w Kurowie, "Strefa dziecka"- animacje, warsztaty, zajęcia kreatywne, Skaczące dmuchańce, Marcin Paprocki za zabawy sportowe, Kącik słodkości Lody Gofry Granita, Sylwia Haba za pomoc przy organizacji loterii i nie tylko, Paulina Nakonieczna za foto i video relację z festynu, GKPiRPA w Markuszowie, całej obsłudze grilla i największe podziękowania dla: KGW ZABŁOCIE za wszystkie smakołyki, za ogromne zaangażowanie i nieocenioną pomoc, a także OSP MARKUSZÓW – Panowie, jak zawsze spisaliście się na medal.

*Witamy jesień
Jesteśmy u progu
złotej jesieni,
w objęciach słońca
i pół przestrzeni.
Nas polska jesień obficie
darzy
- chlebem i miodem,
bogactwem warzyw.
Zawsze wspaniała
i hojna ona
daje nam grzyby
i winogrona.
Marzymy o niej tak
jak o wiośnie,
witamy jesień
ciepło, radośnie.*

*W zimowym dniu
Kończy się jesień,
już wkracza zima,
pisać o polach tematu nie ma...
Niech więc wypocznie
przez zimę pole,
a ja napiszę dziś o stodole.
Że zboże młóć i krowy doję,
że wieprze tuczę i wszystko poję.
Tak więc wokół,
codziennie prawie
i miastu pilnie żywność
odstawię
Oto jest wierszyk prosty,
na czasie...
ale czy będą go czytać w prasie?
Zygmunt Kupisz*

9.07. XXV Biegi Uliczne - wzięło w nich udział 60 osób, biegnących w pięciu kategoriach wiekowych: poniżej szkoły podstawowej, klasy 1-2, 3-4, 5-8 SP oraz dorośli open. Wszyscy uczestnicy otrzymali nagrody, które sfinansowała Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

15.07. Gmina otrzyma **999 600 zł dotacji z funduszu Polski Ład**, na zadanie pod nazwą: **Konserwacja elewacji frontowej wraz z elewacją wież kościoła pw. św. Józefa w Markuszowie**. Wniosek został złożony w porozumieniu z parafią, która będzie również realizowała to zadanie. Udział własny wyniesie 5%. Cieszymy się, że nabór na zadania związane z ochroną zabytków zakończył się sukcesem gminy i parafii jako ostatecznego beneficjenta tych środków. Dziękujemy wszystkim, którzy przyczynili się do tego sukcesu.

24.07. Święto Policji. Wszystkim Policjantom i Pracownikom Policji składamy życzenia powodzenia w życiu osobistym i zawodowym, niech Wasza trudna i odpowiedzialna służba będzie źródłem satysfakcji. Życzenia te składamy na ręce Komendanta Komisariatu w Kurowie podinsp. Tomasza Tomaszewskiego.

25.07. Trwają prace na targowisku. Wykonawca wykonał też betonową podbudowę na drodze za cmentarzem.

26.07. 231. rocznica bitwy pod Markuszowem.

"Świadkiem pierwszej bitwy podczas tego burzliwego okresu Markuszów był już w 1792 r., w toku wojny w obronie Konstytucji 3 Maja, toczony z wojskami rosyjskimi, interweniującymi militarnie pod pretekstem wsparcia zawiązanej w Petersburgu konfederacji targowickiej, mającej na celu obalenie ustroju wprowadzonego w Rzeczypospolitej wspomnianą Konstytucją przez Sejm Czteroletni. Wojny w końcowym rozrachunku przegranej (na co duży wpływ miało przystąpienie króla Stanisława Augusta Poniatowskiego do konfederacji targowickiej) i skutkującej pośrednio II rozbiorem Polski. Starcie pod Markuszowem było ostatnim – do tego zwycięskim – podczas tej wojny, którego wynik nie miał już jednak żadnego wpływu na ostateczny, niepomyślny dla Polski wynik konfliktu. Jak do niego doszło? Wobec niemożności utrzymania linii Bugu, dowodzący Polakami książę Józef Poniatowski prowadził swój korpus w kierunku Warszawy, unikając stoczenia decydującej bitwy i dbając o zachowanie armii. Pod koniec lipca 1792 r. stanął kwaterą w Kurowie, gdzie dosięgła go wieść o przejściu króla na stronę konfederacji targowickiej. Pod Markuszowem znajdowała się straż tylna wojsk polskich. Na nią uderzyli od wschodu (od strony Garbowa) nieorientowani w sytuacji politycznej Kozacy. Zrozpaczony zachowaniem krewniaka książę Józef poprowadził znajdujące się pod jego rozkazami 12 szwadronów kawalerii do bezsensownej już walki, osobiście dowodząc i wykazując się przy tym niebywałą brawurą, wedle współczesnych przekazów - szukając śmierci. Kozacy zostali odparci i odrzuceni w kierunku Garbowa. W bitwie zginęło ok. 20 Polaków." (fragm. art. **Pawła Grudnia** *Z dziejów Markuszowa*"cz.4)

Sierpień

1.08. 79 lat temu wybuchło Powstanie Warszawskie. Bohaterscy Powstańcy walczyli o wolność, ojczyznę, o swoich przyjaciół i rodziny. Chcieli być wolni i wolność zawdzięczać sobie samym. Walczyli o wolną Polskę. Oddajmy im hołd. Pamiętamy i dziękujemy.

15.08. Święto Wojska Polskiego, Rocznica Bitwy Warszawskiej. 15 sierpnia 1920 r. rozstrzygnęły się losy Polski i Europy. 103 lata temu Wojsko Polskie rozpoczęło kontrofensywę, której efektem było odepchnięcie wojsk sowieckich nacierających na Warszawę. Inwazja bolszewików była śmiertelnym zagrożeniem dla nowo powstałego po 123 latach zaborów państwa polskiego. Od kwietnia 1920 r. siły polskie były w stałym odwrocie, a Armia Czerwona zajmowała kolejne fragmenty terytorium Rzeczypospolitej. 13 sierpnia rozpoczęła się kluczowa dla dalszych losów wojny batalia, która do historii przeszła jako Bitwa Warszawska. Tego dnia Sowieci wyparli polskie wojska z Radzymina, jednak stoczona w kolejnych dniach bitwa pod Ossowem przyniosła zwycięstwo Polsce. 15 sierpnia Radzymin został wyzwolony, a dowodzona przez Józefa Piłsudskiego polska kontrofensywa, która ruszyła znaną z rzeki Wieprz, dotarła na tyły wojsk atakujących Warszawę, przełamując sowiecką obronę. Wojsko Polskie przeszło do kontrataku, spychając Sowieców za Niemen. O zwycięstwie zdecydowały nie tylko talenty dowódców wojskowych. Zasadnicze znaczenie miała bohaterska postawa polskiego społeczeństwa, które masowo stanęło w obronie dopiero wywalczonych niepodległości, wstępując w szeregi Wojska Polskiego, w tym do armii ochotniczej dowodzonej przez gen. Józefa Hallera. W obliczu zagrożenia zjednoczyli się politycy reprezentujący wszystkie siły polityczne, tworząc powołaną przez Sejm Ustawodawczy Radę Obrony Państwa oraz Rząd Obrony Narodowej pod przewodnictwem premiera Wincentego Witosa.

16.08. W najnowszym rankingu pisma samorządu terytorialnego "Wspólnota", obrazującym dochody samorządów w przeliczeniu na głowę mieszkańca, gmina Markuszów z dochodem 4611,88zł, znalazła się na 659 miejscu z 1551 gmin wiejskich. Spośród gmin wiejskich naszego powiatu przed nami jest tylko Baranów.

18.08. Trwa układanie asfaltu na drodze między Łanami a Zabłociem.

22.08. Dożynki Gminno-Parafialne w Bobowiskach.

Korowód dożynkowy otworzyli Starostowie: Aleksandra Kozieł i Piotr Kamiński. Po uroczystym wniesieniu wieńców dożynkowych starostowie przekazali chleb gospodarzom dożynek - wójtowi Leszkowi Łuczywkowi i proboszczowi księdzu prof. Michałowi Głowackiemu. O godzinie 12 rozpoczęła się msza święta dziękczynna za zbiory, którą odprawił i homilię wygłosił ks. proboszcz. Nawiązał w niej do trudu pracy na roli, wplatając swoje osobiste żniwne doświadczenia. Na zakończenie liturgii poświęcił wieńce dożynkowe i chleb, który następnie rozdzielono między gości. Na zaproszenie wójta na gminne święto plonów przybyli: Starosta Puławski Danuta Smaga, radni powiatowi Marek Woch i Grzegorz Kuna,

reprezentujący posła Krzysztofa Szulowskiego Michała Śmich, Komendant Komisariatu w Kurowie podinsp. Tomasz Tomaszewski oraz były wójt Andrzej Rozwałka. Okolicznościowe wystąpienia rozpoczął wójt gminy Leszek Łuczywek, słowami wiersza Jana Pocka:

**Piękne są pola ogromne
miedze mają wiele uroku
ale najwięcej ma w sobie poezji chłopska kosa
gdy tnie pszenicę złotą odzianą w srebrny płomień
jest pełną piękną trójrzeczą:
gwiazdą, wierszem i dzwonem.**

Szanowni Państwo! Drodzy Rolnicy!

Nasz poeta zamknął w wierszu pod tytułem „Kosa” blask i dźwięk dawnych żniw. Dziś nie usłyszymy już dzwonu kosy uderzającej w źdźbła zbóż, nie zobaczymy blasku odbijającego się w niej słońca. Dziś kosę zastąpiły żniwne mechanizmy kombajnów. Ale nie zmieniła się wrażliwość ludzi pracujących na roli – ich trud, wysiłek i niepokój spojrzeń w niebo. Wiemy, że tegoroczne żniwa były trudne i mokre, ale teraz przyszedł czas na radość po ciężkiej pracy. Polskie dożynki mają długą tradycję. Wieńce dożynkowe obrazują zebrane plony i urodzaj. Od lat niesiono je z wdzięcznością do kościoła do poświęcenia, śpiewając tradycyjne pieśni. I my dziś kontynuujemy tę tradycję. Dożynki przypominają nam, że to dzięki ciężkiej pracy rolnika codziennie trafia na stoły w naszych domach chleb. Niestety praca rolnika ciągle jest niedoceniana, a przecież nasze poczucie bezpieczeństwa jest przede wszystkim związane z zabezpieczeniem żywnościowym.

Jan Paweł II mówił: Oddaję hołd spracowanym rękom polskiego rolnika. Tym rękom, które z trudnej czarnej ziemi wydobywały chleb dla kraju, a w chwilach zagrożenia były gotowe tej ziemi strzec i bronić. Papież Franciszek zaś mówi, że pierwszym rolnikiem jest sam Bóg.

Szanowni Uczestnicy dzisiejszej uroczystości! Zgodnie z polską tradycją podzieliliśmy bochen chleba, upieczony z tegorocznych ziaren, które dojrzewały na tej ziemi. Dziękujemy Wam drodzy rolnicy za ten dar. Doceniamy Wasz trud, i zaangażowanie, pracę w pocie czoła i walkę z przeciwnościami.

Dziękuję wszystkim, którzy przyczynili się do zorganizowania tej pięknej uroczystości - przede wszystkim mieszkańcom Bobowisk. Dziękuję: sołtys Magdalenie Odziobie i radnej Annie Pawłot, przewodniczącej KGW Marioli Szymczyk, starostom: Aleksandrze Koział i Piotrowi Kamińskiemu. Księdzu proboszczowi prof. Michałowi Głowackiemu za współdziałanie w organizacji uroczystości, odprawienie mszy św. i piękną homilię. Dziękuję grupom wieńcowym za trud włożony w wykonanie tych pięknych wieńców. Naszym radnym, sołtysom i współpracownikom z UG i gminnych jednostek: dyrektor szkoły Agnieszce Mroczek i dyrektorowi GDK Sławomirowi Łowczakowi i OSP Kaleń. Gościom: p. Staroście Powiatu Danucie Smadze, reprezentującemu posła Krzysztofa Szulowskiego Michałowi Śmichowi, radnym: Markowi Wochowi i Grzegorzowi Kunie, Komendantowi Komisariatu w Kurowie podinsp. Tomaszowi Tomaszewskiemu, mojemu poprzednikowi Andrzejowi Rozwałce. Podziękowania składam również wszystkim wykonawcom i artystom, którzy uprzyjemnią nam ten dzień m.in.: dzieciom za piękny program o J. Pocku, Kalinie, grupie Afera, zespołowi Paracas.

Dziękujemy również wszystkim zacnym sponsorom. To dzięki Państwa wsparciu możliwe było zorganizowanie tej wspaniałej uroczystości. Dziękujemy: Patrykowi Szymanowskiemu, Wojciechowi Gereszowi, Piekarni Andrzej Dygus, Karolinie i Damianowi Mazurkiewicz, Czesławowi Boreczkowi, Tadeuszowi Boreczkowi, Ryszardowi Kamińskiemu, Bartłomiejowi Zadurze, firmie „Stalplast” Adam i Agnieszka Próchniak, Ludomirowi Filipiakowi, File Sp. z o.o., McDonald’s Północ, Południe 13, „Czekolady nie oszukasz” Bożena Furdal.

To ostatnie dożynki przed wyborami, a ponieważ często jestem o to pytany - chciałbym dziś zadeklarować, że będę ubiegał się o reelekcję. Chciałbym kontynuować rozpoczęte w tej kadencji działania. Ich dotychczasowe efekty to inwestycje na ponad 25 mln. zł. z pozyskanym dofinansowaniem zewnętrznym na prawie 20 mln zł., w tym przebudowa 33 odcinków dróg mających prawie 20 km długości, przebudowa targowiska, termomodernizacja budynków, wymiana oświetlenia ulicznego w całej gminie czy rozpoczynana właśnie modernizacja infrastruktury zaopatrzenia wodę i oczyszczania ścieków (prawie 4,9 mln i 4,1mln dotacji z Polskiego Ładu), do tego należy doliczyć pozyskaną ostatnio prawie milionową dotację na renowację kościoła, a już złożyliśmy kolejne wnioski. 185 tys. zł. pozyskaliśmy w projektach dla szkoły i na poprawę dostępności dla niepełnosprawnych. Ja i popierający mnie radni chcemy kontynuować realizację tych projektów, jeżeli w kwietniu przyszłego roku powierzycie nam to zadanie. Dziękuję wszystkim, którzy pomagają nam w pozyskiwaniu tych środków oraz wszystkim moim współpracownikom w urzędzie i gminnych jednostkach.

Chcę dziś też wspomnieć panią skarbnik Krystynę Soldek, która odeszła od nas tak nagle, a która również była całym sercem zaangażowana w te projekty.

Wspominam też zmarłych w tym roku - długoletnich sołtysów Eligiusza Habę z Zabłocia i Wiesławę Wójcik z Kalenia - uczcijmy ich pamięć chwilą ciszy.

Dzielenie chlebem niech będzie wyrazem tego, że stanowimy wspólnotę, a obecność chleba w naszych domach - źródłem szczęścia, jak napisał Jan Pock w wierszu „Do chaty”:

*wówczas na twoim sosnowym stole
bochenek chleba pachnący słońcem jak wiosną pole
radosną pieśń szczęścia śpiewa...*

Radosnego świętowania!

Po wystąpieniu wójta głos zabierali zaproszeni goście: pani starosta, przedstawiciel posła, radni powiatowi i były wójt. Wszyscy dziękowali rolnikom za trud ich pracy.

Jak co roku, odbył się konkurs na najładniejszy wieńiec dożynkowy - komisja konkursowa w składzie: starosta puławski Danuta Smaga, nowa skarbnik gminy Anna Szymczyk oraz dyrektor szkoły Agnieszka Mroczek, miała bardzo trudne zadanie, bo wszystkie wieńce były piękne i misternie uwite. Pierwsze miejsce zdobyły dwa wieńce - z Zabłocia i z Markuszowa, ale po decyzji sędziów zdecydowano, że to wieńiec z Zabłocia weźmie udział w konkursie wieńców na dożynkach powiatowych, które odbędą się 27 sierpnia w Janowcu. Część artystyczną rozpoczęli uczniowie III klasy szkoły podstawowej w Markuszowie, którzy pod opieką p. Elżbiety Szymuś, zaprezentowali program artystyczny przygotowany z okazji

Święta Patrona Szkoły Jana Pocka. Na dożynkowej scenie kolejno zaprezentowali się: zespół Kalina z Markuszowa, młodzieżowy zespół taneczny Afera działający przy GDK, kapela Lubartowiaci, zespół Słowianki.

Zabawę ludową poprowadził zespół Paracas. Imprezie towarzyszyły konkursy fantowe, dmuchana zjeżdżalnia, kąci animacji dla dzieci, przejażdżki konne, grill, stoiska z produktami regionalnymi, watą cukrową, pop-cornem i innymi smakołykami.

26.08. Powiatowe Zawody Sportowo - Pożarnicze w Janowcu. OSP KSRG Markuszów wróciła do rywalizacji po kilkuletniej przerwie i zajęła bardzo dobrą 5 lokatę. Serdecznie gratulujemy!

27.08. Dożynki Powiatu Puławskiego w Janowcu. Wieniec dożynkowy wykonany przez **KGW Zabłocie** zajął **I miejsce w kategorii wieńców współczesnych**. Serdecznie gratulujemy! To wielki sukces – jest to zasługa wszystkich pań, które go wykonały.

Szczególne podziękowania składamy Emilii i Tomaszowi Stasiakom za transport i wykonanie stelażu, Rusłanie Bielak za pomysł i koordynację prac nad wieńcem, Piotrowi Gaszczykowi za dokończenie podestu pod wieniec i oczywiście wszystkim członkiniom Koła.

Piękne stoisko promocyjne przygotowane zostało przez **Stowarzyszenie Kobiet Aktywnych i Gminny Dom Kultury**. Na dożynkowej scenie wspaniale zaprezentował się nasz **Zespół Kalina**.

Wśród 10 laureatów nagrody starosty dla **Najlepszego Rolnika Powiatu Puławskiego** znalazł się **Krzysztof Gawron z Wólki Kątnej**. Serdeczne gratulacje!

29.08 Rozpoczęto układanie asfaltu na drodze w Olszowcu.

30.08. Dalsze prace na drodze łączącej Łany i Zabłocie.

31.08. Dzień Solidarności i Wolności ustanowiony w rocznicę Porozumień Sierpniowych.

31.08 i 1.09. Dni otwarte dla dzieci i rodziców utworzonego w SP w Markuszowie oddziału zerowego.

Wrzesień

1.09. 84.rocznica wybuchu II wojny światowej. Dzień Weterana. Rankiem 1 września 1939 r. wojska III Rzeszy, bez wypowiedzenia wojny, przekroczyły granice Rzeczypospolitej, rozpoczynając największy konflikt zbrojny w dziejach ludzkości. Działania Niemców na polskich ziemiach charakteryzowały się niezwykle brutalnością i brakiem poszanowania praw ludności cywilnej. Symbolem heroicznej obrony Polaków w walce z niemieckim najeźdźcą stało się Westerplatte.

4.09. Rozpoczęcie nowego roku szkolnego 2023/24.

Przed Uczniami nowe wyzwania i zadania edukacyjne. Niech będzie to udany czas zdobywania wiedzy oraz kształtowania własnej osobowości. Niech też nie zabraknie Wam motywacji do realizowania własnych pasji. Niech wysiłek włożony w naukę, przyniesie zadowolenie i wymierne efekty edukacyjne. Nauczycielom i pracownikom oświaty życzymy aby Państwa zaangażowanie i profesjonalizm w nauczaniu i wychowaniu były źródłem satysfakcji i spełnienia zawodowego oraz uznania społecznego. Rodzicom zaś życzymy spokojnego roku szkolnego uwieńczonego sukcesami dzieci.

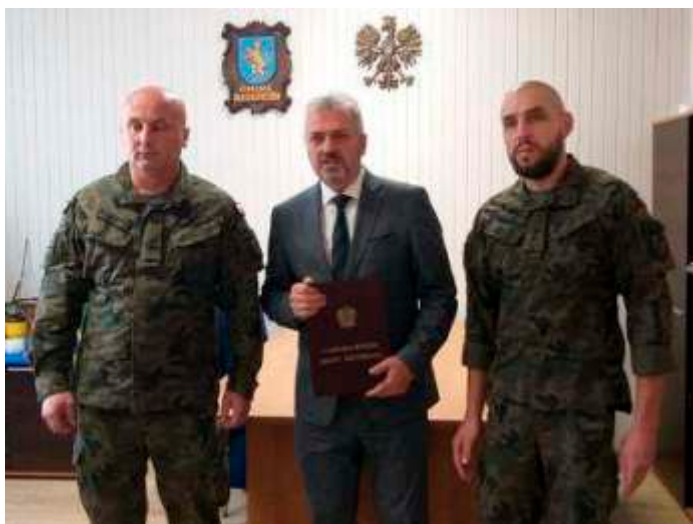

5.09. Wykonawca ułożył pierwszą warstwę podbudowy z kruszywa na drodze w Górach-Kolonii.

8.09. 84. rocznica zniszczenia Markuszowa podczas niemieckich nalotów na Markuszów w dn. 8 i 10 września 1939 r. Uroczystości rozpoczęła msza święta w intencji ofiar tamtych tragicznych dni, następnie uczestnicy przeszli pod zbiorową mogiłę, gdzie pochowane są osoby poległe podczas nalotów. Po wspólnej modlitwie, przedstawiciele władz gminnych z wójtem na czele złożyli kwiaty pod pomnikiem przy asyście poczty sztandarowej Szkoły Podstawowej im. J.Pocka. Następnie uczestnicy obejrzeli wystawę okolicznościowych archiwalnych fotografii z września 1939 r. dokumentującą tamte tragiczne wydarzenia. Wszyscy otrzymali katalogi wystawy starych fotografii prezentujące historyczne wydarzenia związane z naszą Małą Ojczyzną. Dziękujemy mieszkańcom za liczny udział w uroczystościach - to Nasza Wspólna Historia, warto o niej pamiętać i zrobić wszystko, aby podobne, tragiczne wydarzenia nigdy się nie powtórzyły.

7.09. Gminę Markuszów odwiedzili żołnierze z 22 Dęblińskiego Batalionu Lekkiej Piechoty. Podczas wizyty, żołnierze podziękowali wójtowi oraz OSP KSRG Markuszów za pomoc w realizacji lipcowego szkolenia WOT, które odbyło się w Markuszowie.

8.09. 12. edycja akcji Narodowe Czytanie - lekturą, którą czytali nam w tym roku uczniowie szkoły podstawowej była powieść „Nad Niemnem” Elżyny Orzeszkowej.

14.09. Po latach starań do OPS KSRG Markuszów na wyposażenie pierwszo wyjazdowego wozu trafił średni zestaw ratownictwa technicznego firmy WEBER dostarczony przez firmę Procom Sprzęt Gaśniczy Ratowniczy. Zakup zrealizowany został dzięki dofinansowaniu przez: Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie, Komendę Powiatową Państwowej Straży Pożarnej w Puławach, Gminę Markuszów i tym, którzy swoje datki wpłacili na portal zrzutka.pl. Niedługo drugi zestaw trafi na Stara 266.

30.09. Gmina Markuszów w ramach II edycji Rządowego Programu Odbudowy Zabytków, otrzymała dofinansowanie w wysokości **392 000 zł**. Środki te będą przeznaczone na realizację zadania **"Wymiana dachu nad przedsionkiem, wraz z wymianą i odtworzeniem drzwi wejściowych do kościoła pw. św. Józefa w Markuszowie"**. Zadanie będzie realizowane przez parafię, a zabezpieczone środki zostaną jej przekazane przez gminę w formie dotacji, o której mowa w art. 81 ustawy z 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Dziękujemy wszystkim zaangażowanym w proces przygotowania i oceny wniosku.

30.09. Rodzinne Gospodarstwo Ekologiczne **Skarby Natury z Zabłocia** otrzymało trzecią już z kolei Perłę - nagrodę w konkursie Nasze Kulinarne Dziedzictwo - Smaki Regionów za Pełnoziarniste Mąki z Zabłocia.

Październik

3.10. W starostwie powiatowym zostały wręczone promesy w drugim etapie programu Polski Ład - ochrona zabytków. Wójt Leszek Łuczywek odebrał promesę na dofinansowanie wymiany dachu nad przedsionkiem oraz wymianę drzwi w kościele parafialnym pod wezwaniem św. Józefa na kwotę **392.000 zł**. To kolejne środki na nasz piękny, zabytkowy kościół.

8.10. **VIII nabór środków programu "Polski Ład" rozstrzygnięty!** Miło nam poinformować, że nasza gmina otrzymała **7.650.000 zł** na projekt **"Rewitalizacja obszarów na terenie gminy Markuszów"** obejmujący m.in. II etap przebudowy naszego targowiska. Ponadto powiat puławski otrzymał środki na **dwa etapy przebudowy drogi powiatowej nr 2203L Markuszów-Zabłocie-Góry-Gutanów**. To kolejne poważne zadania do realizacji. Dziękujemy wszystkim osobom zaangażowanym w przygotowanie i ocenę wniosków.

10.10. Trwają prace na gminnych drogach: pierwsza warstwa asfaltu jest już położona na drodze w Górach - Kolonii; na poprzeczce między drogą wojewódzką a drogą za cmentarzem w Markuszowie trwa korytowanie, a na drodze za cmentarzem układana jest podbudowa z kruszywa.

10.10. Podczas konferencji w starostwie powiatowym wójt Leszek Łuczywek odebrał z rąk posła Krzysztofa Szulowskiego symboliczną promesę na środki z VIII edycji Polskiego Ładu. Pieniądze te posłużą w większości na II etap modernizacji targowiska.

11.10. Wyjazd dożynkowych grup wieńcowych do Nieborowa i Łowicza.

14.10. Dzień Edukacji Narodowej. W naszej szkole miała miejsce uroczystość ślubowania klas pierwszych, połączona ze Świętem Komisji Edukacji Narodowej - Dniem Nauczyciela. W uroczystości wziął udział wójt Leszek Łuczywek, który złożył życzenia pierwszoklasistom oraz wszystkim pracownikom oświaty. W swoim wystąpieniu przypomniał słowa ks. Grzegorza Piramowicza, działającego w Komisji Edukacji Narodowej, późniejszego proboszcza Kurowa i Końskowoli, które zostały zapisane w jego dziele zatytułowanym "Powinności Nauczyciela" (pisownia oryginalna):

Niemasz zatem ani chwalebniejszego, ani pożyteczniejszego powołania, jako być użytym na ten koniec do szczęścia, do oświecenia, do dobra duszy i ciała, a to nie jednego człowieka, ale całych miast, wsi i zgromadzeń. Nauczyciel, dyrektor; myśląc sobie, że te skutki od jego nauki, jego pracy i gorliwości po wielkiej części zawisły, będzie sam wielce swój urząd poważał, będzie sam siebie szacował, zagrzewać

się będzie chęć jego, praca mu będzie miła, osłodzi sobie trudności i przykrości w swojej posłudze, będzie się poczytywał za człowieka bardzo miłego Bogu i ludziom. Wszyscy rozsądni i cnotliwi obywatele, rodzice uczniów jego, sami pasterze duchowni, urzędnicy i dozorczy dworscy, dziedzice i panowie, poznając, jak wielką sprawą około dobra ludzkiego zabawiony jest taki nauczyciel; urząd i osobę jego będą mieli we czci i uszanowaniu: a tylko ten lekce sobie ważyć stan nauczycielski może, którego rozum jest pełny błędu, a serce nie ma prawdziwej miłości ku narodowi człowieczemu.

Wszystkim pierwszokom oraz pracownikom oświaty składamy najlepsze życzenia.

15.10. Wybory do sejmu i senatu w gminie Markuszów Głosowało: 71,7% uprawnionych mieszkańców. Wyniki: Prawo i Sprawiedliwość 55,4%, Trzecia Droga - Polska 2050 Szymona Hołowni - PSL 13,32%, KO PO.N IPL ZIELONI 12,32%, Konfederacja Wolność i Niepodległość 10,51%, Nowa Lewica 4,25%, Bezpartyjni Samorządowcy 2,44%, Polska jest jedna 1,56%, KWW Ruchu Dobrobytu i Spokoju 0,19%. **Kandydaci z największą liczbą głosów:** P. Czarnek 499, M. Wcisło 122, M. Filipek-Sobczak 110, B. Pejo 99, J. Mucha 68, K. Hetman 67, K. Szulowski 52.

16.10. Dzień Papieża Jana Pawła II.

18.10. Spotkanie informacyjne o funduszach europejskich dla przedsiębiorców i organizacji pozarządowych.

19.10. Prowadzone są prace na gminnych budowlach: Góry-Kolonia - układanie poboczy na łączniku między drogą powiatową do Gutanowa a drogą gminną do Garbowa; ułożono drugą warstwę asfaltu na drodze przez centrum wsi (od zakrętu do końca drogi); Markuszów - układanie podbudowy z kruszywa na łączniku między drogą wojewódzką a drogą za cmentarzem.

21.10. XXIII Powiatowy Dzień Kultury, podczas uroczystości wręczono nagrody dla zasłużonych artystów i animatorów kultury z terenu Powiatu Puławskiego, rozdano kalendarze, zebrani goście wysłuchali koncertu Izabeli Trojanowskiej z zespołem.

23.10. Na łączniku między drogą wojewódzką a gminną za cmentarzem w Markuszowie wykonawca ułożył drugą warstwę asfaltu.

27, 30 i 31.10. Układanie asfaltu na drodze za cmentarzem.

Listopad

11.11. Święto Niepodległości w Markuszowie. Obchody Święta Narodowego 11 listopada rozpoczęły się w piątek - w szkole podstawowej uroczystą akademią w wykonaniu klasy VII a. Sobotnie świętowanie 105 rocznicy zaczęło się od uroczystego wyciągnięcia flagi państwowej na maszt przy Urzędzie Gminy, w asyście pocztów sztandarowych. Poczet flagowy składał się ze strażaków OSP Markuszów i Kaleń. Po odśpiewaniu hymnu uczestnicy uroczystości

udali się do kościoła św. Ducha, gdzie ks. proboszcz prof. Michał Głowacki odprawił mszę świętą w intencji Ojczyzny. Po mszy, wójt gminy w asyście radnych złożył wiązkę pod obeliskiem upamiętniającym odzyskanie niepodległości.

Polska, przetrwała wiele burz i trudności, ale zawsze wznosiła się z popiołów, z wiarą w swoją siłę i niezłomną duchowością. Nasza droga do niepodległości była pełna ofiar i walki, ale także wielkich czynów bohaterstwa i miłości do Ojczyzny. Dziś, kiedy patrzymy wstecz na nasze dzieje, czujemy dumę z naszych przodków, którzy walczyli o naszą wolność i niepodległość. Jesteśmy dziedzicami bogatej tradycji, która mówi o uporze i niezłomności, o jedności w wysiłku budowania lepszej przyszłości dla naszych dzieci i wnuków. Niech ta historia zainspiruje nas do ciągłej pracy nad sobą, nad naszym krajem. Byśmy byli zawsze narodem, który dąży do sprawiedliwości, pokoju i miłości. Święto Niepodległości to czas, byśmy z radością świętowali naszą wolność, ale także z refleksją i zadumą pamiętali o tych, którzy oddali życie w imię jej obrony. Nie zapominajmy o ich ofierze i niech ich pamięć będzie dla nas zawsze źródłem siły i determinacji w dążeniu do lepszej przyszłości. Niech nasza miłość do ojczyzny będzie zawsze naszym przewodnikiem, a nasza dumą z polskiej historii niech dodaje nam sił w dążeniu do jeszcze lepszych czasów. Niech Bóg błogosławi Polskę i jej mieszkańców na zawsze.

Po części oficjalnej uczestnicy obchodów przeszli do sali Gminnego Domu Kultury, gdzie uczniowie klasy VII a zaprezentowali piękny program artystyczny przygotowany pod kierunkiem p. Iwony Samoń. Uczestnicy spotkania, wraz z zespołem Kalina, śpiewali pieśni patriotyczne.

Na zakończenie uczestnicy spotkania mieli możliwość wysłuchania pieśni i obejrzenia klipu utworu "Żeby Polska była Polską" w wykonaniu Natalii Jusiak.

Sobotnie obchody zakończyło wspólne ognisko, podczas którego śpiewano pieśni patriotyczne, harcerskie, pieczono kiełbaski, dla wszystkich była też gorąca herbata i kruche ciasteczka. Sprzyjająca aura i dobre humory sprawiły, że wszyscy świetnie się bawili, a wspólne śpiewanie przeniosło się później do budynku GDK.

Świętowanie zakończył niedzielny niepodległościowy koncert w kościele pw. Św. Józefa po wieczornej mszy świętej. Wystąpili: Natalia Kozub (skrzypce), Sebastian Kozub (wiolonczela) i Błażej Lipiński (fortepian). Zebrani mieli niepowtarzalną okazję posłuchać utworów Chopina, Wieniawskiego, Popera i Ysayego. Koncert zakończyła Aria na strunie G Jana Sebastiana Bacha.

Na zakończenie obchodów Święta Narodowego wójt Leszek Łuczywek skierował słowa podziękowania do organizatorów i uczestników: *Dziękuję Wszystkim za piękne, wspólne świętowanie 11 listopada. Jak mnie uczył na UMCS prof. Władysław S. Kucharski Polakiem jest ten, kto się Polakiem czuje i czynem swoim wyrabia sobie legitymację narodową." Dziś zdaliśmy ten egzamin!*

Szczególne podziękowania składam: strażakom, radnym i sołtysom obecnym na uroczystości, młodzieży szkolnej, Zespołowi Kalina, Księdzu Proboszczowi Michałowi Głowackiemu, GDK. Dziękuję muzykom: Grzegorzowi Serewie, Markowi Jaszczewskiemu i Cezaremu Kozakowi za wspólne śpiewanie przy ognisku. Serdecznie dziękujemy Artystom za wspaniały niedzielny koncert. Dziękujemy też Księdzu Proboszczowi za udostępnienie świątyni, której akustyka zachwyciła Wykonawców.

21.11. Dzień Pracownika Socjalnego. Dzień Życzliwości.
Z tej okazji składamy wszystkim pracownikom Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Markuszowie serdeczne podziękowania i wyrazy uznania za wysiłek i trud pracy wnoszonej w pomoc osobom potrzebującym. Dziękujemy również za odpowiedzialne podejście do pojawiających się na terenie naszej gminy problemów pomocy społecznej.

25.11. Występ zespołu teatralno-obrzędowego "Kalina" z Markuszowa na 23. Wojewódzkim Jesiennym Przeglądzie Twórczości artystycznej Seniorów na scenie Klubu Uczelnianego Lotniczej Akademii Wojskowej w Dęblinie, za który zespół otrzymał na finale wojewódzkim wyróżnienie.

Grudzień

1-15.12. W Szkole Podstawowej im. Jana Pocka w Markuszowie został zarejestrowany sztab akcji **Pomóż Dzieciom Przetrwać Zimą 2023**. Szkolne Koło Wolontariatu zaprasza chętnych do włączenia się w akcję. Po zakończeniu akcji artykuły zostaną przekazane potrzebującym.

3.12. Jubileusz 50. lecia zawarcia związku małżeńskiego 10 wspaniałych par z naszej gminy. Jubilaci to Państwo: Elżbieta i Stanisław Wochowie, Danuta i Tadeusz Gorczykowie, Teresa i Piotr Filipiakowie, Anna i Zbigniew Szymczykowie, Teresa i Lech Stępniewie, Maria i Józef Błaszczakowie, Anna i Janusz Wargoccy, Teresa i Józef Nowaczykowie, Marianna i Lech Badorowie, Jadwiga i Stanisław Hajdukowie. Uroczystości rozpoczęła msza św. w kościele parafialnym św. Józefa w Markuszowie. Część oficjalna odbyła się w domu weselnym Wenecja, gdzie wójt w asyście kierownictwa USC – p. Bożeny Komsty i p. Anety Furdal, wręczył małżonkom Medale za Długoletnie Pożycie Małżeńskie przyznane przez prezydenta RP oraz upominki. Na zakończenie uroczystości było tradycyjne "sto lat" i pyszny tort.

Szanowni Jubilaci - 50 lat wspólnego życia to opowieść o dwóch sercach, które razem tworzą symfonię miłości, pełną harmonii i pasji. Życzymy Wam, byście nadal odkrywali nowe melodie w swoim związku, a Wasza symfonia była pełna czarujących akordów. Życzymy Wam kolejnych wspólnych lat w miłości i zdrowiu!

Dziękuję Współpracownikom z USC i GDK za przygotowanie uroczystości. Wójt Leszek Łuczywek

Danuta i Tadeusz Gorczykowie

Maria i Józef Błaszczakowie

Elżbieta i Stanisław Wochowie

Anna i Zbigniew Szymczykowie

Teresa i Piotr Filipiakowie

Teresa i Józef Nowaczykowie

Teresa i Lech Stępniewie

Anna i Janusz Wargoccy

3.12. Turniej tenisa stołowego w Łanach. Do rozgrywek przystąpiło 12 osób. Słowa uznania dla Oliwii Buczkowskiej, która dzielnie walczyła o każdy punkt będąc "rodzynkiem" w rozgrywkach! Oprócz wysiłku sportowego, był to też świetnie spędzony czas w miłej atmosferze przy kawie i ciastku. A oto zwycięzcy: 1. miejsce Piotr Bocian, 2. Cezary Kozak, 3. Szymon Ogrzyński, 4. Wojciech Samoń, 5. Marcin Gawryjolek, 6. Bartosz Samiec.

Trójka najlepszych zawodników otrzymała puchary z rąk organizatora Adriana Bartnika oraz Sołtysa Sławomira Piecha. Pamiętajmy, aby w życiu codziennym nie zapominać o rozrywce oraz wspólnej integracji, która pozytywnie wpływa na samopoczucie każdego z nas.

5.12. Z okazji Międzynarodowego Dnia Wolontariatu, składamy najlepsze życzenia wszystkim Wolontariuszom.

6.12. Druh, który wcielił się w rolę Mikołaja w asyście druhów pomocników z OSP KSRG Markuszów wybrał się w podróż z upominkami dla sponsorów oraz instytucji, którzy wspierają jednostkę. Na pierwszą wizytę Mikołaj wybrał gminę i wójta Leszka Łuczywka. Prezentem był piękny kalendarz "Wspomóż STRAŻ kup KALENDARZ". Kalendarze dostępne w sklepie "Ósemka".

10.12. Święty Mikołaj odwiedził mieszkańców Sołectwa Łany. Zdecydowanie to dla dzieci przygotował najwięcej atrakcji - dorośli muszą jeszcze trochę popracować nad swoją grzecznością w przyszłym roku. Wyczarował salę zabaw z dwoma dmuchańcami, zorganizował choinkę, którą dzieci same ubrały oraz namówił naszą ulubioną Panią Edytę, która przygotowała najlepsze słodkie przekąski. Wizycie gościa z dalekiej krainy towarzyszyła wspaniała atmosfera. Widok naszych szczęśliwych pociech motywuje do kolejnych takich działań. Serdeczne podziękowania dla wszystkich osób, które zaangażowały się w organizację tej imprezy!

11.12. W sali GDK stacjonował Mobilny Punkt Informacyjny o Funduszach Europejskich. Relacja z tego wydarzenia ukazała się w TVP Lublin w "Panoramie Lubelskiej".

10.12. Członkinie **KGW Zabłocie** wraz z najmłodszymi i nieco starszymi mieszkańcami sołectwa piekły i zdobiły pierniki. Ciasto było wykonane z dawnego przepisu, którego panie pilnie strzegą – pierniki z niego wykonane są mięciutkie i pachnące. Dzieci wałkowały ciasto, wycinały rozmaite formy, a po wystudzeniu pięknie zdobiły je lukrem. Członkinie Koła również stanęły na wysokości zadania i upiekły wspaniałe piernikowe choinki oraz piernikowy domek.

13.12. 42 lata temu, władze komunistyczne wprowadziły w Polsce **stan wojenny**. Jego celem było zdławienie niezależnego ruchu społecznego, który z wielką mocą ujawnił się w sierpniu 1980 r., a następnie w formie związku zawodowego „Solidarność” przyciągał coraz szersze kręgi obywateli mających nadzieję na poprawę sytuacji bytowej oraz na poszanowanie przez rządzących praw człowieka.

16.12. **Warsztaty robienia stroików w KGW Zabłocie** poprowadziła bardzo uzdolniona koleżanka z Koła. Gałązki choinkowe, szyszki, żołądźce, świeczki, suszone pomarańcze, które panie same przyszykowały i inne ozdoby - w rękach pań zamieniły się w piękne świąteczne stroiki.

Spotkanie było też okazją do nieco spóźnionego świętowania 80 urodzin wieloletniej Przewodniczącej Koła Pani **Krystyna Marciniak**, która przez prawie 40 lat prowadziła koło i dopiero w 2022 roku przekazała je w młodsze ręce p. Urszuli Stasiak. Pani Krysia wciąż dzielnie uczestniczy w jego pracach. Szanowniej Jubilatce i KGW Zabłocie życzymy 100 lat! Zachęcamy najmłodsze pokolenie do włączenia się w poznawanie tradycji naszego regionu. Nasze Członkinie chętnie uczestniczą w warsztatach i wyjazdach, w grudniu były w przedszkolu, gdzie z dziećmi piekły i zdobiły pierniki. Koło w tym roku obchodziło 60 lat swojego istnienia, jednak z racji potrzeb jakie miało w tym roku, huczne obchody rocznicowe zostały przełożone na 65.lecie.

19.12. **Przedświąteczne spotkanie na skwerze w Markuszowie.** *„Pójdźmy wszyscy do stajenki, do Jezusa i Paniąki. Powitajmy Maleńkiego i Maryję – Matkę Jego.”* Już po raz piąty podzieliliśmy się opłatkiem, Betlejemskim Światłem Pokoju i kolędą. W tym roku także pysznym barszczykiem z pasztecikiem. Dziękujemy Wszystkim za obecność i wspólne kolędowanie. Szczególne podziękowania składamy naszej wspaniałej młodzieży z klas VI i VII za śpiew kolęd podczas uroczystości, dziękujemy Księdzu Proboszczowi Michałowi Głowackiemu za opłatek i modlitwę, Paniom z KGW Bobowiska za barszczyk i Piekarni p. Piecykowej za paszteciki, dyrektorowi GDK

Sławomirowi Łowczakowi i muzykom - Markowi Jaszcze-wskiemu i Czarkowi Kozakowi.

Bardzo dziękujemy panom Struskim z Olempina za piękną choinkę.

24-26.12. Święta Bożego Narodzenia.

Wszystkim Mieszkańcom Gminy i jej sympatykom składam serdeczne życzenia – rodzinnych, zdrowych i spokojnych Świąt Bożego Narodzenia. Wójt Leszek Łuczywek

Przedświąteczne uroczystości w szkole i przedszkolu.

zdj arch. szkoły i przedszkola

Wywiad z księdzem profesorem Zbigniewem Michałem Głowackim

Ur. 10.08.1971 w Chelmie, adiunkt w katedrze Teologii i Duchowości Liturgicznej, liturgista. W 1991 zdał maturę w Technikum Leśnym w Biłgoraju; 1991-93 studiował matematykę na UMCS w Lublinie. 1993-99 studiował teologię na Wydziale Teologii KUL (Metropolitalne Seminarium Duchowne w Lublinie); w 1999 na KUL obronił pracę magisterską z teologii fundamentalnej („Historiozbawczy charakter wiary w katechezach środowisk Jana Pawła II”); 2004-09 studia specjalistyczne z zakresu liturgiki na Wydziale Teologii KUL; 2006 licencjat z teologii; 2009 uzyskał tytuł doktora nauk teologicznych w zakresie teologii pastoralnej - liturgiki („Księdza Adama Ludwika Szafrąńskiego teologia liturgii”). Od 2010 pracownik naukowy KUL i wykładowca w Metropolitalnym Seminarium Duchownym w Lublinie. Od 2011 sekretarz Roczników Liturgiczno-Homiletycznych KUL, od 2014 redaktor tematyczny Roczników Teologicznych KUL zeszyt 8 liturgika. Od 2012 zastępca asystenta kościelnego Akcji Katolickiej Diecezji Lubelskiej. Od 2018 Asystent Akcji Katolickiej Diecezji Lubelskiej. Od 13.04.2023 proboszcz parafii pw.św. Józefa w Markuszowie.

- Gdzie ksiądz pracuje?

Obecnie pracuję w parafii w Markuszowie, jestem tu proboszczem, a poza tym pracuję w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim i uczę tam liturgiki, prowadzę wykłady, mam ćwiczenia, egzaminuję studentów.

- Jakie ksiądz miał marzenia będąc dzieckiem?

Moje marzenia były związane z moimi uzdolnieniami. Jak byłem małym dzieckiem, chciałem zostać pisarzem. Miałem zacięcie humanistyczne i chciałem pisać, później zamarzyłem żeby zostać leśnikiem, więc poszedłem do Technikum Leśnego w Biłgoraju. Następnie zapragnąłem zostać nauczycielem, ale nie języka polskiego, lecz matematyki. Studiowałem ją przez 2 lata, a potem... poszedłem do seminarium.

- To ciekawe. Czy ksiądz dobrze się uczył w dzieciństwie?

Uczyłem się dobrze, a z niektórych przedmiotów bardzo dobrze. Nie były to same 5 od góry do dołu. Wtedy oceny były od najgorszej 2 do najlepszej 5.

- Jakie przedmioty najbardziej ksiądz lubił?

Najbardziej lubiłem język polski. Miałem bardzo dobrego nauczyciela z tego przedmiotu, który nota bene jest teraz na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie profesorem od metodologii nauczania języka polskiego. Wtedy był nauczycielem i magistrem, ale bardzo dobrze prowadził lekcje, potrafił zainteresować językiem polskim. Moja starsza siostra jest też po polonistyce, więc siłą rzeczy humanistyka i język polski były moim konikiem. Z drugiej strony można powiedzieć, że to takie przeciwieństwo,

bo bardzo dobrze czułem się też w matematyce. Stąd, tak jak wspominałem, nawet studiowałem ten przedmiot.

- Jak spędza ksiądz wolny czas?

I tu jest problem - ten termin „wolny czas”. Od kiedy jestem w Markuszowie prawie zapomniałem, co to znaczy. Mam bardzo dużo zajęć! Ale mam kilka ulubionych, które wykonuję w wolnym czasie. Czytanie książek to pierwsze moje ulubione zajęcie. Drugim jest słuchanie muzyki, a trzecim łowienie ryb - jeśli mogę posiedzieć na łódce, czy na brzegu, to jestem zadowolony.

- Jak ksiądz czuje się w naszej parafii?

Bardzo dobrze! Skoro wspominaliśmy o wędkarstwie, można powiedzieć, że jak ryba w wodzie. Po pół roku, bo tyle właśnie już minęło, mogę powiedzieć, że jest dobrze.

- Jakie było największe wyzwanie w księdza służbie duszpasterskiej?

Trudno wymienić takie największe... Czasami jest tak, że takim wyzwaniem jest coś, co robi się po raz pierwszy, a więc kiedy pierwszy raz przychodzi człowiekowi powiedzieć kazanie, stanąć przed ludźmi i powiedzieć kazanie nie do kolegów, jak na ćwiczeniach czy w seminarium, ale powiedzieć je rzeczywiście do ludzi. Wiedząc, że nie można się pomylić. To jest wyzwanie. Na pewno przewodniczenie liturgii - kiedy człowiek wie, że powinien to zrobić dobrze. To są takie wyzwania, ale myślę, że one są dużo mniejsze niż wyzwania, które wynikają z pracy z ludźmi. Bardzo trudną rzeczą jest spowiadanie, bo tutaj spotykamy się z różnymi problemami ludzkimi. Nie mogę tutaj mówić konkretów, bo obowiązuje mnie tajemnica spowiedzi, ale to jest bardzo duże wyzwanie. Jedno z większych w moim życiu. Kiedy człowiek spowiada, spotyka się z osobą, której należy pomóc, pewne rzeczy wyjaśnić. Drugą rzeczą, która jest dla mnie wyzwaniem - to jest spotkanie z ludźmi cierpiącymi. Kiedy przychodzi się np. z sakramentem namaszczenia chorych, czy posługuje się w szpitalu.

- Jak rodzina księdza zareagowała na wstąpienie do seminarium?

Mogli przypuszczać, że tak się stanie. Zawsze byłem związany z Kościołem, byłem w Ruchu Światło-Życie. Mój brat cioteczny też jest księdzem, obecnie proboszczem, on poszedł do seminarium dwa lata wcześniej. Moja rodzina mogła przypuszczać, że pójde w jego ślady.

- Kiedy ksiądz poczuł powołanie?

Pierwszym ważnym momentem, kiedy trzeba zdecydować o swoim życiu jest koniec szkoły podstawowej. Trzeba wtedy podjąć decyzję, rozeznaczyć, do czego się nadaje i co chciałbym w życiu robić. Bo powołanie to nie jest tylko powołanie duchowne, są różne drogi... U mnie to końcówka szkoły średniej była czasem, kiedy przyszła mi do głowy myśl, aby zostać księdzem. Spotkałem wtedy księdza, który teraz jest moim bardzo dobrym przyjacielem. Zdałem na matematykę, a on powiedział, że skoro się dostałem, to żeby zobaczyć czy to moja droga. To był czas rozeznawania. Potem poszedłem do seminarium. I to też był taki czas, na podjęcie decyzji, czy zostanie się księdzem. Często potrzeba lat, żeby dobrze wybrać drogę życiową.

- Dziękujemy za rozmowę.

Ja również dziękuję.

Wywiad przeprowadzili uczniowie kl. VI a Rafał Firlej,
Krystian Lipiński, Dawid Buczkowski pod opieką
p. Katarzyny Banaszek

Z dziejów Markuszowa

cz.6. Markuszów w XX w.

II wojna światowa: Kampania wrześniowa

Wybuch II wojny światowej w dniu 1 września 1939 r. oznaczał dla Polski - a w tym i dla Markuszowa - koniec pewnej epoki. Umęczonymi czasami zaborów oraz zawieruchą I wojny światowej okolicom, po względnym spokoju XX-lecia międzywojennego przyszło znowu przez kilka lat znosić trudy i cierpienia kolejnej wojny. Z uwagi na rozległość tematu i dostępnych źródeł, „markuszowską” tematykę II wojny światowej podzielimy na kilka części – w tej zajmujemy się działaniami wojennymi w okolicach Markuszowa w okresie Kampanii wrześniowej roku 1939.

Pierwszym zwiastunem nadchodzącej burzy były doskonale słyszane w Markuszowie odgłosy nalotu bombowego na Puławy w dniu 3 września (wiele osób pamięta odgłos „wybuchów” z 2023 r. spod odległego o 80 km Radomia, spowodowanych przekroczeniem bariery dźwięku przez wojskowe myśliwce – spod położonych cztery razy bliżej Puław odgłos bombardowania musiał być znacznie bardziej przerażający). W kolejnych dniach, na skutek niekorzystnego rozwoju sytuacji na froncie, rozpoczęto przygotowania do obrony linii środkowej Wisły, która w zamyśle polskich sztabowców miała stać się znaczącą przeszkodą na drodze prących na wschód jednostek niemieckich – podobnie zachowali się Rosjanie w roku 1914, z tym że byli oni wówczas w o wiele lepszej sytuacji niż zbierane naprędce w tym rejonie 15 lat później polskie oddziały. Te ostatnie w okolicach Markuszowa pojawiły się w dniach 4-6 września, w postaci Warszawskiej Brygady Pancerno-Motorowej (dalej: WBPM) płk. Roweckiego. Sztab Brygady zakwaterował się w pobliskim Olesinie, w dawnym dworze Potockich, natomiast jej pododdziały obsadziły Wisłę na odcinku od Dęblińca pod Solec. Głównym zadaniem była obrona przepraw i mostów oraz przygotowanie ich do ewentualnego wysadzenia, a także osłona nowo mobilizowanych jednostek na wschód od Wisły. Biegąca przez Markuszów droga Lublin-Puławy była wówczas zapewne intensywnie wykorzystywana do przemieszczania się polskich oddziałów – kolejnym który tu się pojawił, był posiłkujący WBPM 2 dywizjon artylerii zmotoryzowanej mjr Rafacza (liczący 2 baterie armat 75 mm), który 6 września zatrzymał się na postój właśnie w naszej miejscowości. Być może także przez Markuszów maszerowały któreś z pododdziałów nowo utworzonej 39 Rezerwowej Dywizji Piechoty (dalej: DPRz.), kierujące się przez Lublin w stronę Kazimierza Dolnego i Puław.

Pomimo chwilowego zatrzymania na Wiśle pieszych i zmotoryzowanych jednostek niemieckich, Niemcy mieli niestety do dyspozycji jeszcze lotnictwo, które ochoczo bombardowało zaplecze polskiego frontu – zarówno w celu zastraszenia ludności cywilnej jak i z zamiarem niszczenia węzłów komunikacyjnych, które mogły być wykorzystywane przez polskie oddziały, oraz punktów koncentracji tychże oddziałów na tyłach frontu. Błogosławieństwo w czasie pokoju, przekleństwo w czasie wojny – tak można

było ponownie nazwać położenie Markuszowa przy głównym trakcie komunikacyjnym. 7 września niemieckie bombowce pojawiły się nad Kurowem (zniszczeniu uległo ponad 700 budynków), a 8 i 10 września przyniosły śmierć i zniszczenie do samego Markuszowa.

Podczas pierwszego nalotu niemieckie bombowce za cel obrały centrum Markuszowa - zniszczeniu podczas bombardowania oraz w wywołanym nim pożarze uległa m.in. znajdująca się w centrum cała dzielnica żydowska, a śmierć – oprócz pierwszych cywilów, poniosło również kilku polskich żołnierzy. Rankiem 9 września wojsko opuściło Markuszów, a mieszkańcy przystąpili do gaszenia pożarów oraz grzebania poległych. Potęgując zamieszanie, przez miasteczko coraz szerszym strumieniem zaczęły płynąć rzesze uchodźców, uciekających z zachodu Polski przed Niemcami, zajmującymi coraz większe połacie kraju.

W takich warunkach, nad Markuszów 10 września nadciągnęła kolejna wyprawa bombowa, która po odejściu polskich oddziałów (o czym za chwilę) miała zdecydowanie terrorystyczny charakter. Nie skupiono się bowiem tylko na centrum: bomby spadały wszędzie i na wszystko, efekt zniszczenia potęgował ostrzał z broni pokładowej, powodując oprócz zniszczeń materialnych także kolejne straty wśród miejscowej ludności. Łącznie podczas nalotów z 8 i 10 września śmierć poniosło 13 mieszkańców Markuszowa – ich nazwiska upamiętniono na wspólnym grobie, znajdującym się obok kościoła św. Ducha. Duża część mieszkańców uciekła z miasta do pobliskiego lasu Borek, gdzie przebywali przez kilka dni, obserwując bezradnie z daleka płonący bardzo długo Markuszów. W wyniku nalotów niemieckich bombowców częściowemu uszkodzeniu uległ także kościół św. Ducha.

Dzień wcześniej, 9 września Niemcy przekroczyli Wisłę pod Górą Kalwarią, co zachwiało polskim planem obrony na całości jej środkowego biegu. Plan tedy zmodyfikowano, utrzymując obronę na linii Kazimierz Dolny-Dęblin oraz wycofując prawe skrzydło spod Góry Kalwarii na linię Wieprza. Jednak już wtedy jednak zaczął się kształtować plan ogólnego odwrotu wojsk polskich na południe.

Pierwsze przez okolice płonącego Markuszowa przeszły nocą z 10 na 11 września pododdziały WBPM, kierując się w stronę Kraśnika. Wątlą linię obrony na wspomnianej wcześniej linii, przez kilka dni utrzymywały jeszcze bataliony z 39 DPRez. Jednak i ona straciła sens, gdy w dniach 13-14 września Niemcy sforsowali Wisłę tym razem na południu – pod Annapolem i Solcem, kierując się w stronę Kraśnika i Lublina. Celem uniknięcia okrążenia 39 DPRez. otrzymała 14 września rozkaz odwrotu w stronę Chełma - część jej sił przemaszerowała okolicami Markuszowa nocą z 14 na 15 września. Kolejnymi oddziałami, które pojawiły się w spalonym Markuszowie były już oddziały Wehrmachtu. 15 września niemiecka 13 Dywizja Piechoty Zmotoryzowanej zajmuje zniszczone Puławy, a jej wydzielony batalion rozpoznawczy rozpoczyna daleki rajd szosą lubelską, jeszcze tego samego dnia zajmując po drodze m.in. Końskowolę, Kurów i Markuszów. Większe oddziały Wehrmachtu zawiąły do Markuszowa 25-26 września, w trakcie przemarszu z południa województwa ku przeprawie przez Wisłę w Puławach jednostek niemieckiego IV Korpusu. Część z wkraczających wówczas od strony Lublina i złożonych z wszystkich rodzajów broni oddziałów niemieckich, zatrzymała się na odpoczynek pod kościołem parafialnym, a ich dowódca udał się na plebanię i poinformował proboszcza, ks. Soszyńskiego, o zajęciu miejscowości przez Wehrmacht i obowiązkowi podporządkowania się mieszkańców nowym władzom.

Ostatnim akcentem Kampanii wrześniowej w okolicach Markuszowa było starcie Wehrmachtu ze „zorganizowanym oddziałem polskim” (wg komunikatu niemieckiej 10 Armii z 30 września). W wyniku walki do niemieckiej niewoli dostało się 84 oficerów i 167 szeregowych. Skład oddziału wskazuje, że być może ostatnią walkę stoczyły tu jakieś pozostałości rozbitych w innym rejonie polskich jednostek (lub uciekinierów z niemieckiej niewoli), próbujące się przedostać przez okolice Markuszowa na południe kraju.

Pomimo bohaterskiej postawy polskiego żołnierza Kampania wrześniowa została przegrana i Niemcy opanowali całą Lubelszczyznę. Rozpoczął się ponury okres niemieckiej okupacji, który jednak nie oznaczał końca walki z agresorem.

Ale to już materiał na kolejny artykuł...

Paweł Grudziń

Bibliografia: S. Łowczak, *Burzliwa historia Markuszowa*, Markuszów 2001, L. Głowacki, *Działania wojenne na Lubel-szczyźnie w roku 1939*, Lublin 1976, *Markuszów. Historia nieoczywista*, Katalog wystawy GDK Markuszów z 2022 r., Robert M. Kennedy, *The German campaign in Poland (1939)*, Waszyngton 1956, *Kriegstagebuch Heeresgruppe Süd (Polen)*, 12. Aug.-3. Okt. 1939, w: zasoby Bundesarchiv, Abteilung Militärarchiv, Freiburg **Zdjęcia:** dziennikwschodni.pl/markuszow.pl

CZYSTE POWIETRZE

Warto zapoznać się z programem Czyste Powietrze, który oferuje nie tylko bezzwrotne wsparcie finansowe przyznawane przez Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej - WFOŚiGW. Inwestycja, którą możesz sfinansować z Programu pozwoli na znaczne zmniejszenie zużycia energii przy utrzymaniu bezpieczeństwa i komfortu cieplnego w domu, a przy tym przyniesie niższe rachunki za ogrzewanie. Z programu Czyste Powietrze otrzymasz wsparcie na docieplenie ścian, dachu, wymianę okien i drzwi, zainstalowanie wentylacji z odzyskiem ciepła oraz wymianę starego pieca na paliwo stałe na nowe, efektywne źródło ciepła, które zużywa mniej energii z pożytkiem dla rodzinnego portfela, a przy tym emituje mniej zanieczyszczeń do powietrza. Ciepły, bezpieczny dom to podstawa dobrostanu rodziny, dlatego Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej wraz z WFOŚiGW przygotował na 2023 r. ważne zmiany w Programie, dzięki którym **możesz otrzymać nawet do 136 200 zł dofinansowania**. Tak wysokie bezzwrotne wsparcie możliwe jest obecnie z uwagi na podniesienie poziomów dotacji na poszczególne elementy termomodernizacji. Do programu może przystąpić każdy, kogo roczny dochód nie przekracza 135 tys. zł. **Teraz jest najlepszy czas na złożenie wniosku, znalezienie wykonawcy i przeprowadzenie inwestycji, aby spokojnie zdążyć przed kolejnym sezonem grzewczym.** Na pytania znajdziecie Państwo odpowiedź na stronie czystepowietrze.gov.pl. O Program można też dopytać w naszym Urzędzie Gminy, w punkcie konsultacyjno-informacyjnym. Tutaj otrzymacie Państwo wsparcie w przygotowaniu i złożeniu wniosku do programu. Punkt jest czynny w godzinach pracy urzędu w od poniedziałku do piątku w godzinach pracy urzędu. Dane liczbowe złożonych wniosków: Liczba złożonych wniosków: 77. Liczba wypłaconych dotacji: 1 063 290,55 zł.

Michał Woch

Inspektor d/s gospodarki komunalnej i ochrony środowiska

Ochotnicza Straż Pożarna

Markuszowska OSP w 2023 roku interweniowała 28 razy. Było to: 17 miejscowych zagrożeń i 11 pożarów. Najpoważniejszą i najdłuższą akcją, z jaką nasi druhowie zmierzali się w mijającym roku był pożar pensjonatu w Nałęczowie. Strażacy aktywnie uczestniczyli w uroczystościach gminnych i parafialnych, brali udział w festynach na terenie gminy, wydali też kalendarz z którego dochód przeznaczony będzie na wydatki OSP. Przeprowadzali ćwiczenia ratownictwa technicznego oraz ćwiczenia zgrywające OSP i Wojska Obrony Terytorialnej.

Serdecznie zachęcamy do przekazania 1.5% na naszą jednostkę. Cały dochód zostanie przekazany na zakup umundurowania oraz wyposażenia ratowniczo gaśniczego.

Wywiad z prof. Magdaleną Frąć

- mykolog, profesor nauk rolniczych. Kieruje Laboratorium Mikrobiologii Molekularnej i Środowiskowej oraz Zakładem Badań Systemu Gleba-Roślina Instytutu Agrofizyki im. Bohdana Dobrzańskiego Polskiej Akademii Nauk w Lublinie.

Ze względu na swoje wykształcenie z zakresu ochrony środowiska, biologii molekularnej i mikrobiologii, w swojej pracy łączy badania z tych obszarów do rozwiązywania problemów współczesnego rolnictwa. Koncentruje się na badaniach dotyczących bioróżnorodności mikroorganizmów i odporności roślin. Zajmuje się zagadnieniami z zakresu mikrobiologii rolniczej i środowiskowej, w szczególności prowadzi badania dotyczące interakcji gleba-roślina-mikrobiom, markerów stanu ekologicznego gleby oraz wskaźników mikrobiologicznej jakości i zdrowotności środowiska rolniczego. Prowadzi prace badawcze nad opracowaniem bioproduktów, bionawozów i rozwiązań biotechnologicznych opartych na analizie mikrobiomu dla rozwoju zrównoważonych strategii produkcji roślinnej, agroekologii i rolnictwa ekologicznego. Pełni ważne funkcje w krajowych i międzynarodowych organizacjach naukowych: jest vice-Przewodniczącą Komisji ds. Biologii Gleby Międzynarodowej Unii Towarzystw Gleboznawczych, członkiem Komitetu Nauk Agronomicznych PAN, była ekspertem Grupy Roboczej Komisji Europejskiej ds. misji glebowej „*A Soil Deal for Europe*” w Horyzoncie Europa, vice-Prezesem Międzynarodowego Towarzystwa Biogeochemii Środowiska, członkiem Komitetu Doradczego ISEB, była Prezesem Polskiego Towarzystwa Mykologicznego, jest członkiem Komisji Rewizyjnej PTMyk, ostatnio uzyskała tytuł Ambasadora Kongresów Polskich.

W styczniu gościliśmy na lekcjach w naszej szkole cenionego naukowca - Panią Profesor Magdalenę Frąć. Udzieliła nam wywiadu, a następnie przeprowadziła bardzo interesujące warsztaty z mykologii. Każdy z nas mógł wziąć udział w ciekawych doświadczeniach, które pokazały nam, że jesteśmy otoczeni mikroorganizmami. Na koniec spotkania zostaliśmy obdarowani przez Panią Profesor podarunkami. Jesteśmy bardzo wdzięczni za poświęcony nam czas, przekazaną wiedzę – za niezwykle spotkanie, które z pewnością na zawsze pozostanie w naszej pamięci.

Natalia: Czy mogłaby nam Pani opowiedzieć, jaka była Pani droga do uzyskania tytułu profesora?

Droga do uzyskania tego tytułu była długa. Zaczynałam, tak jak wy, nauką w szkole podstawowej, później uczyłam się w IV Liceum Ogólnokształcącym im. S. Sempołowskiej w Lublinie w klasie biologiczno-chemicznej.

Następnie studiowałam ochronę środowiska i w 2003 roku uzyskałam tytuł zawodowy magistra inżyniera ochrony środowiska na Wydziale Biologii i Hodowli Zwierząt Akademii Rolniczej w Lublinie. Kolejnym krokiem były studia doktoranckie, gdzie przez cztery lata prowadziłam badania dotyczące mikroorganizmów i ich aktywności w glebie i w 2007 roku uzyskałam stopień doktora nauk rolniczych w zakresie agronomii ze specjalnością mikrobiologia środowiskowa na Wydziale Rolniczym AR w Lublinie. Przez kolejne lata prowadziłam badania naukowe, a kolejnym krokiem naukowym było uzyskanie stopnia doktora habilitowanego nauk rolniczych w dyscyplinie agronomia – w 2013 roku w Instytucie Agrofizyki PAN w Lublinie. Jednak to nie przychodzi samo, trzeba ciężko pracować, prowadzić badania, pozyskiwać na nie środki w ramach projektów badawczo-naukowych, budować zespół i zgłębiać daną tematykę. Od początku pracy koncentrowałam się na zagadnieniach z obszaru mikrobiologii środowiskowej, osiągnięcia habilitacyjne dotyczyły też zagadnień z obszaru mykologii, obejmowały charakterystykę mykologiczną odpadów i ich oddziaływanie na środowisko glebowe. Kiedy uzyskałam stopień doktora habilitowanego, zbudowałam zespół naukowy, złożony ze wspianych młodych ludzi, którzy podobnie ja jak są pasjonatami nauki i z którymi prowadzę badania dotyczące bioróżnorodności mikroorganizmów oraz mikrobiologii środowiskowej. Zwieńczeniem tej pracy było nadanie w 2017 roku tytułu naukowego profesora nauk rolniczych, którą to nominację odebrałam podczas uroczystości w dniu 6 lutego 2018 roku w Pałacu Prezydenckim. Aktualnie z moim 13-osobowym zespołem prowadzimy badania dotyczące interakcji gleba-roślina-mikrobiom i prace nad rozwiązaniami biotechnologicznymi dla zrównoważonych strategii produkcji roślinnej czy markerami stanu ekologicznego gleb.

Szymon Ch.: Czy zawsze interesowała się Pani biologią?

Już w szkole podstawowej interesowała mnie biologia, dlatego w liceum wybrałam klasę o profilu biologiczno-chemicznym, a potem ochronę środowiska. Oprócz studiów doktoranckich, ukończyłam studia podyplomowe z biologii molekularnej na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie oraz z mikrobiologii na Politechnice Łódzkiej. Ze względu na wykształcenie łączę w swojej pracy badania z tych obszarów do rozwiązywania problemów współczesnego rolnictwa.

Szymon D.: Które przedmioty lubiła Pani będąc w naszym wieku, a za którymi Pani nie przepadała?

Biologia była moją mocną stroną, lubiłam też matematykę i język polski. Natomiast nie przepadałam za lekcjami wf-u oraz zajęciami plastycznymi i technicznymi.

Bartek: Skąd się wzięły u Pani zainteresowania mykologią?

Już na etapie realizacji badań w ramach pracy magisterskiej zainteresowały mnie mikrogrzyby. Jednak fascynacja przyszła wraz z projektami, które uzyskałam i realizowałam podczas mojej pracy naukowej, dotyczącymi grzybów termoopornych oraz grzybów pożytecznych i szkodliwych dla roślin. Zainteresowania mykologią sprawiły, że w 2012 roku wstąpiłam do Polskiego Towarzystwa Mykologicznego, a w 2016 zostałam wybrana na jego Prezesa.

Patrycja: Jakie znaczenie mają grzyby dla człowieka? Czy są dla nas dobrodziejstwem czy może zagrożeniem?

Znaczenie grzybów dla człowieka jest ogromne.

Jednak zagadnienie to należy do złożonych, a wszystko zależy od tego z jakimi grzybami mamy do czynienia. Z jednej strony grzyby są ogromnym dobrodziejstwem. Wykorzystywane są w bardzo wielu gałęziach przemysłu. Chociażby znane wam jednokomórkowe drożdże piekarnicze, wykorzystywane do pieczenia np. pieczywa, ciasta. Inną grupą dobroczynnych grzybów są grzyby strzępkowe, które produkują antybiotyki (np. penicylinę), enzymy, związki organiczne oraz inne metabolity wykorzystywane w przemyśle. Grzyby mają też korzystne właściwości antagonistyczne wobec mikroorganizmów chorobotwórczych dla roślin, dzięki którym powstają biopestycydy. Niektóre grupy grzybów żyją w symbiozie z roślinami, zwiększając powierzchnię chłonną korzeni, chroniąc przed szkodnikami i poprawiając wzrost roślin (tzw. grzyby mykoryzowe oraz grzyby endofityczne). Grzyby rozkładają też odpady oraz szkodliwe związki i pełnią istotną rolę w oczyszczaniu środowiska. Grzyby mogą też stanowić zagrożenie dla człowieka, zwierząt i roślin. Tutaj możemy wymienić grzyby toksynotwórcze – produkujące tzw. mykotoksyny, które negatywnie oddziałują na organizm człowieka, powodując alergie i inne schorzenia (np. grzybice skórne i układowe), a niektóre z nich mają działanie kancerogenne czyli rakotwórcze. Grzyby powodują też choroby zwierząt. Niektóre, w tym grzyby termooporne z rodzaju *Neosartorya*, należą do zanieczyszczeń żywności, powodując psucie żywności i obniżenie jej jakości. Grzyby stanowią też zagrożenie dla roślin, mogą powodować cały szereg chorób, przyczyniając się do obniżenia plonowania i strat ekonomicznych w rolnictwie i ogrodnictwie. Skupiłam się na mikrogrzybach, ponieważ nimi zajmuję się na co dzień, ale wiecie przecież, że w lasach występują grzyby, tzw. wielkoowocnikowe – kapeluszkowe. Oprócz jadalnych, które mają bardzo duże walory smakowe, są też trujące, których spożycie powoduje zatrucie, a nawet śmierć.

Sebastian: Kto tworzy i czym się zajmuje Polskie Towarzystwo Mykologiczne?

Jest to stowarzyszenie skupiające naukowców, studentów, doktorantów, ale i tzw. amatorów – pasjonatów i osoby zainteresowane tematyką grzybów, w celu rozwijania i propagowania wiedzy o grzybach. Tak więc zachęcam do zapisania się. Jego celem jest podejmowanie działań przyczyniających się do rozwoju mykologii i upowszechniania wiedzy. Ta tematyka jest promowana poprzez organizowanie posiedzeń naukowych, prowadzenie strony internetowej, inicjowanie i koordynację badań mykologicznych, organizowanie konferencji. Do takich działań należał m.in. projekt MYKOTEKA, w ramach którego członkowie PTMyk organizowali zajęcia terenowe, prezentowali wiedzę o grzybach, gromadzili różne eksponaty i materiały mykologiczne promujące tematykę grzybów. Do Towarzystwa można się zwrócić, kiedy nurtują nas pytania związane z grzybami.

Lena O.: Gdzie powinniśmy się udać, jeśli nie jesteśmy pewni, czy grzyby, które zebraliśmy są jadalne?

Żeby sprawdzić czy grzyby, które zebraliście są jadalne należy udać się do Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej. Również Polskie Towarzystwo Mykologiczne współpracuje z tymi stacjami np. poprzez szkolenia czy pokazy dotyczące rozpoznawania grzybów jadalnych, niejadalnych i trujących. Każda partia grzybów przeznaczona na sprzedaż powinna

być poddana analizie przez Stację Sanitarno-Epidemiologiczną. W okresie grzybobrania PTMyk prowadzi też dyżury i konsultacje z zakresu rozpoznawania grzybów.

Filip: W Polsce więcej jest grzybów jadalnych czy trujących?

W Polsce występuje ok. 1400 gatunków grzybów jadalnych i ok. 250 gatunków trujących. Większość z nas zna zwykle te podstawowe, jak np. borowiki szlachetne, kurki, koźlarze czy podgrzybki. Ale jest cała masa grzybów jadalnych, których często nie znamy.

Wiktor: Który grzyb jest najbardziej niebezpieczny?

Okolo 250 grzybów to gatunki trujące, a kilka z nich może spowodować nawet śmierć. Na pierwszym miejscu jest muchomor sromotnikowy, ze względu na toksyczne metabolity, uszkadzające m.in. wątrobę i późno dające objawy zatrucia. Należy uważać, bo można go pomylić z grzybem jadalnym o nazwie czubajka kania.

Wiktor: Czy w Polsce są grzyby, które są pod ochroną?

Ależ tak, jest cały szereg grzybów objętych ochroną. Publikowane są specjalne listy grzybów chronionych, które są uaktualniane i zmieniane. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z 2014 roku w sprawie ochrony gatunkowej grzybów w Polsce występuje 328 gatunków grzybów i porostów, które są objęte całkowitą lub częściową ochroną. Jest to sposób zabezpieczania rzadko występujących gatunków grzybów zagrożonych wyginięciem, których nie wolno zbierać ani przetwarzać. We wspomnianym rozporządzeniu znalazły się np. smardze: jadalny i wyniosły czy purchawica olbrzymia. W przypadku ochrony gatunkowej grzybów bardzo ważne jest to, żeby nie niszczyć owocników i grzybni grzybów nieznanymi. Nie wolno grabić i rozgarniać ściółki leśnej, gdyż to powoduje niszczenie całej sieci grzybowej, a przecież każdy gatunek odgrywa ważną rolę w ekosystemie.

Lena P. Czy Pani praca wymaga wyjazdów zagranicznych?

Oczywiście, ponieważ praca naukowca to nie tylko badania naukowe prowadzone w Polsce. Jest cały szereg projektów międzynarodowych realizowanych we współpracy z ośrodkami zagranicznymi. Są liczne konferencje międzynarodowe, gdzie naukowcy prezentują wyniki badań, wymieniają wiedzę i doświadczenia, a także konfrontują wyniki badań własnych na arenie międzynarodowej. Jest to bardzo ważne dla rozwoju nauki. Praca naukowca wymaga też przygotowywania raportów badań, które prezentowane są okresowo na forum konsorcjów prowadzących projekty naukowo-badawcze. Nasza aktywność naukowa wiąże się również z działalnością w stowarzyszeniach międzynarodowych. Bardzo ważne dla rozwoju naukowego są staże

naukowe, gdzie możemy wyjechać do różnych prestiżowych ośrodków naukowych, żeby wzmocnić i rozszerzyć nasz warsztat badawczy. Ja również uczestniczyłam w wielu wyjazdach stażowych. Miałam okazję być kilka razy na Uniwersytecie we Florencji we Włoszech, gdzie doskonaliłam swój warsztat badawczy z zakresu mikrobiologii i biologii molekularnej. Odbyłam staż naukowy na Uniwersytecie w Chiba w Japonii, podczas którego pracowałam w Centrum Mykologicznym, gdzie skupiałam się na badaniach grzybów termoopornych. Swoje kompetencje z zakresu zarządzania infrastrukturą badawczą doskonaliłam w ramach projektu Science Infrastructure Management Support –Wsparcie Zarządzania Infrastrukturą Naukową, odbywając staże w Niemczech w Instytutach Fraunhofera w Lipsku i na Politechnice Drezdeńskiej, czy w Centrach Badawczych IBM w Yorktown Heights i Somers w Stanach Zjednoczonych. Międzynarodowa i interdyscyplinarna współpraca naukowa pozwala na doskonalenie warsztatu badawczego, realizację wspólnych naukowych projektów międzynarodowych oraz prowadzi do ciągłego podnoszenia poziomu badań naukowych i jest elementem dążenia do doskonałości naukowej.

Mateusz: Czy ocenia Pani siebie jako wymagającego nauczyciela akademickiego?

Pracuję w Instytucie Agrofizyki Polskiej Akademii Nauk, więc nie jestem nauczycielem akademickim lecz naukowcem. Jednak często jestem zapraszana do prezentacji wykładów z zakresu mikrobiologii środowiskowej. Prowadzę też zajęcia w Szkole Doktorskiej, gdzie doktoranci muszą pewien materiał zaliczyć, a ja muszę ich potem ocenić. Myślę, że jestem wymagającą osobą, dużo wymagam od siebie, ale także od innych. Do tej pory wypromowałam 8 doktorów, obecnie jestem promotorem 4 doktorantów. Wysokie wymagania sprawiają, że ciągle się rozwijamy, doskonalimy swój warsztat badawczy, zdobywamy nową wiedzę i umiejętności, a dzięki temu stajemy się ekspertami w swoich dziedzinach. Wysokie wymagania sprawiają, że w przyszłości stajemy się dobrymi pracownikami, a dzięki naszym umiejętnościom i wiedzy możemy pracować z pasją, bo kochamy to co robimy. Żeby tak było potrzebujemy wiedzy, a żeby ją osiągnąć musimy od siebie dużo wymagać - i to daje nam szansę na sukces.

Hubert: Jakie ma Pani plany naukowe na rok 2024?

Jest ich bardzo dużo. Aktualnie realizujemy kilka projektów, które będziemy kontynuować. Jeden z ważniejszych to projekt międzynarodowy o akronimie LEGUMINOSE realizowany w ramach programu Horyzont Europa, który dotyczy uprawy współrzędnej zbóż i roślin bobowatych dla rozwoju zrównoważonego rolnictwa w Europie. W ramach badań w nim prowadzonych skupiamy się głównie na analizach mikrobiomu gleb i roślin oraz na badaniach holobiontu roślinnego w uprawach współrzędnych. W ramach tego obszaru realizujemy też projekt SOMPACS (EJP SOIL), w którym skupiamy się na analizie mikrobiomu gleb pod wpływem różnych zabiegów agrotechnicznych. Będziemy prowadzić badania grzybów termoopornych oraz mikrolistków (*microgreens*) w ramach dwóch projektów Narodowego Centrum Nauki: Preludium-Bis-2 i Opus-23. W ramach projektu „*Holobiont roślinny i mikrobiom glebowy szansą dla zrównoważonej produkcji i zdrowia agroekosystemów*”, w programie Nauka dla Społeczeństwa II, w 2024 roku rozpoczniemy szeroko

zakrojone badania nad rozpoznaniem bioróżnorodności gleb i roślin, których zwieńczeniem będzie opracowanie mobilnej aplikacji na telefon z zakresu holobiontu roślinnego. Myślę, że opracowana aplikacja będzie ważnym narzędziem edukacyjnym dla szkół, studentów czy rolników. Mikrobiom glebowy obejmuje całokształt mikrobioty, czyli różnych grup mikroorganizmów, od bakterii przez grzyby, protisty czy archeony wraz z ich aktywnością metaboliczną. Z kolei koncepcja holobiontu roślinnego obejmuje postrzeganie rośliny jako metaorganizmu roślinnego współistniejącego z mikroorganizmami, które zasiedlają jej różne części: od korzenia przez łodygę, kwiaty i owoce.

Anastazja: Czy ma Pani inne zainteresowania?

Jest ich dużo, niestety trochę brakuje mi czasu na realizację pasji pozanaukowych. Bardzo lubię czytać kryminały medyczne. Do moich pasji należy też z pewnością podróżowanie, zwiedzanie różnych ciekawych miejsc, poznawanie różnych kultur.

Igor W.: Jest Pani Profesor związana z Markuszowem?

Mieszkam w Markuszowie od lat. Mój dziadzio stąd pochodził, a moja babcia była puławianką, po ślubie tu właśnie zamieszkali. Również moi rodzice stąd pochodzą, mieszkałam tu do 3 roku życia, później kilkanaście lat w Garbowie, a po ślubie znowu wróciłam do Markuszowa.

Igor Z.: Jaki jest przepis na to, by osiągnąć tak duży sukces jaki Pani Profesor osiągnęła?

Nie ma jednego przepisu na osiągnięcie sukcesu. Natomiast to, co mogę powiedzieć, to fakt, że w dążeniu do niego najważniejsza jest pasja oraz systematyczna i rzetelna praca. Jeżeli macie zainteresowania i to co robicie Was pasjonuje, jesteście ciekawi i konsekwentnie dążycie do celu, pogłębiając swoją wiedzę i zdobywając nowe umiejętności, a to wszystko połączycie z rzetelną pracą, to na pewno osiągniecie sukces.

Wywiad przeprowadzili uczniowie klasy VI b wraz z wychowawczynią p. Ewelina Kuflewską

Dane dotyczące demografii

Liczba ludności gminy Markuszów z 1.01.2023 - 2020.

Liczba urodzeń w 2023 r. - 16

(kobiet 5; mężczyzn 11)

Liczba osób które zmieniły stan cywilny – 14.

Liczba osób zmarłych - 36

(kobiet 21; mężczyzn 15).

Liczba osób zameldowanych

(w tym przemeldowania na terenie gminy) – 56.

Liczba osób wymeldowanych poza gminę – 39.

Liczba ludności na 31.12. 2023 r. – 2903.

Bożena Komsta kierownik USC

PODSUMOWANIE KADENCJI

W latach 2018-2023 udało się nam pozyskać

3 mln 684 tys. zł zewnętrznych dotacji,

co po doliczeniu projektu solarnego, rozpoczętego

w poprzedniej kadencji z dotacją 1 786 513,00 zł,

dało kwotę 5 mln 471 tys. zł.

Kolejne 2,5 roku zamykamy liczbami przytoczonymi

w podsumowaniu działań inwestycyjnych

mijającej kadencji:

KWOTA DOTACJI TO OSTATECZNIE

28 mln 607 tys. 699 zł.

KWOTA NA INWESTYCJE I ZAKUPY

36 mln 603 tys. 812 zł.

Szereg mniejszych inwestycji wykonaliśmy ze środków własnych, a były wśród nich m.in.: przebudowa drogi w Bobowiskach, kilkusetmetrowe nawierzchnie w Wólce Kątnej w kierunku Woli Przyb. (2019) i Górach (2020). Wykonaliśmy oświetlenie przy drodze gminnej w Olszowcu oraz odwodnienie wokół budynku Domu Ludowego w Górach.

Oczywiście w porównaniu z całościowymi działaniami drogowymi, podjętymi w ramach środków z Polskiego Ładu, dziś można je uznać przystawkę, ale te przystawki pobudzały apetyt na danie główne, które wreszcie zostało podane. Dzięki dotacjom kończymy tej wiosny przebudowę 20 kilometrów dróg w całej gminie, dokonujemy historycznej modernizacji placu targowego i dróg okalających, zmodernizujemy stacje uzdatniania wody i oczyszczalnie ścieków oraz wymienimy wodomierze w całej gminie.

Pomagamy parafii w realizacji dwóch dużych projektów konserwatorskich. Bardzo ważnym projektem była wymiana oświetlenia ulicznego na ledowe w całej gminie, które daje nam przy dzisiejszych cenach energii znaczące efekty ekonomiczne. Podobne skutki przyniósł pierwszy duży projekt tej kadencji, czyli termomodernizacja urzędu szkoły i przedszkola, poprawiając również walory estetyczne elewacji urzędu i przedszkola.

Duże środki przeznaczamy na remonty istniejącej infrastruktury, szczególnie wodociągowej. Po kilkuletniej przerwie, sięgającej poprzedniej kadencji, rozpoczęliśmy współpracę ze starostwem powiatowym w sprawie przebudowy dróg powiatowych. W 2023 przeprowadzono modernizację drogi w Kaleniu, w 2024 rozpocznie się modernizacja drogi od kościoła w Markuszowie przez Zabłocie i Góry w kierunku Gutanowa (kwota gminnej dotacji na drogi powiatowe w roku 2024 to 349 445 zł). Udzieliliśmy powiatowi pomocy finansowej 5 tys. zł na opracowanie projektu budowlanego nowej Komendy Państwowej Straży Pożarnej w Puławach, a Komendzie Wojewódzkiej Policji 15 tys. zł na zakup samochodu dla Komisariatu w Kurowie. Doprowadziliśmy do oznakowania Gór jako teren zabudowany.

Podjęliśmy też próbę odzyskania praw miejskich przez Markuszów. Większość mieszkańców gminy na zebraniach wiejskich opowiedziała się za odzyskaniem praw, ale ze względu na negatywny wynik konsultacji w Markuszowie, Łanach i Kaleniu, działania te zostały zawieszono.

Kwoty pozyskanych dotacji i grantów pokazują ogrom pracy wykonany w tej kadencji. Inwestycje mieliśmy na poziomie dwukrotności średniego budżetu gminy, a dotacje to prawie półtora średniego budżetu naszej gminy. Jest to znakomity wynik, osiągnięty dzięki zaangażowaniu wielu osób. Część tych zadań, ze względu na wieloletni ich charakter jest trakcie realizacji. Cieszymy się, że gmina dzięki tym środkom pięknieje i staje się bardziej przyjazna dla mieszkańców oraz atrakcyjna dla ewentualnych inwestorów.

Podsumowanie tej kadencji to niestety również wspomnienie pandemii i wybuchu wojny na Ukrainie. Wydarzenia te wymagały od władz lokalnych nieszablonowych zachowań, rozwiązywania niespotykanych dotychczas sytuacji i problemów, m.in. organizację akcji szczepień, współorganizowanie akcji pomocowej dla uchodźców z Ukrainy na MOP Markuszów, czy chociażby zeszlóroczną sprzedaż węgla dla mieszkańców.

Uważam, że we wszystkich tych sytuacjach Gmina Markuszów stanęła na wysokości zadania.

Dziękuję wspierającym mnie Radnym i Sołtysom - to dzięki Waszej pracy i wsparciu dało się w mijającej kadencji przeprowadzić tyle ważnych działań.

Dziękuję Współpracownikom - bez Waszego zaangażowania trudno byłoby realizować tak szeroki front inwestycji, a także przeprowadzić gminę przez kryzysową sytuację, która nastąpiła po nagłej śmierci pani skarbnik.

W minionej kadencji rozpoczęliśmy i kontynuujemy grudniowe spotkania opłatkowe na skwerze, trzykrotnie zorganizowaliśmy spotkanie noworoczne dla seniorów (rozpoczęty cykl przerwany był okresem pandemii Covid), organizujemy Obchody Złotych Godów, wspólnie świętowaliśmy uroczystości państwowe i gminne.

Wydajemy gazetę WIE.ŚCI GMINNE, odnowiliśmy stronę internetową gminy, założyliśmy i prowadzimy konto gminy na portalu społecznościowym Facebook. Utworzyliśmy też Punkt Informacyjny Programu „Czyste Powietrze”.

Oczywiście nie wszystkie zamierzenia udało się wprowadzić życie - nie udało się nam pozyskać środków na projekt senioralny (był to niestety ostatni nabór w poprzedniej perspektywie finansowej), dlatego oczekujemy naborów w roku 2024, podobnie z powodu wyczerpania środków nie pozyskaliśmy dotacji na projekt oczyszczalni przydomowych, ale tu również będziemy poszukiwać dofinansowań w kolejnych naborach. Pandemiczny czas uniemożliwił też działania związane z aktywizacją młodzieży czy seniorów w formie stworzenia młodzieżowej i senioralnej rady gminy.

Jestem dumny z tego, że większość założonych przed poprzednimi wyborami celów została zrealizowana i nasza gmina staje się coraz bardziej przyjazna i aktywna.

Chcę też podziękować Wszystkim Mieszkańcom Gminy Markuszów za wyrazy wsparcia, mądre rady i serdeczność, której doznałem w tej kadencji. Dla mnie był to czas bardzo intensywnej pracy i nowych wyzwań, które mam nadzieję kontynuować.

Życzę Państwu i Gminie Markuszów kolejnej udanej kadencji i zachęcam do wzięcia udziału w zapowiadanych na kwiecień wyborach samorządowych.

Wójt Leszek Łuczywek

Sesje Rady Gminy Markuszów

XL sesja rady Gminy Markuszów 26 września

Po rozpoczęciu sesji, w punkcie interpelacje i zapytania radna A. Filipiak poruszyła temat bezpieczeństwa wjazdu do szkoły. Wójt odpowiedział, że to pierwszy sygnał w tej sprawie, sytuacja zostanie zanalizowana i jeżeli przepisy na to pozwolą, progi mogą być zamontowane. Następnie odpowiedział na pytania radnego K. Buczkowskiego o przeglądy techniczne budynków - zostały zlecone i są wykonane, lub w trakcie realizacji oraz o wysokość stawek za wynajem domów ludowych. Radny pytał też o możliwość różnicowania cen dla mieszkańców i osób niebędących mieszkańcami gminy. Co do stawek, wójt stwierdził, że obejmują one wszystkie media (dlatego mogą wydawać się wysokie). Mecenas K. Sech podtrzymał stanowisko, że stawki za wynajem powinny być jednakowe dla wszystkich najemców.

Rada przyjęła **uchwały w sprawie:** zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej; zmian w budżecie gminy na 2023r; zmiany uchwały Nr XXXVI/201/2023 RG Markuszów z dn. 27.01.2023 r.; udzielenia pomocy finansowej Powiatowi Puławskiemu; określenia zasad udzielania dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków lub znajdującym się w gminnej ewidencji zabytków, położonym na obszarze Gminy Markuszów (uchwałę podjęto w związku z otrzymaniem przez gminę dotacji na prace konserwatorskie w kościele pw. św. Józefa). Kolejna uchwała dotyczyła rozpatrzenia wniosku mieszkańca o wygaszenie mandatu radnego A. Stasiaka. Rada nie uwzględniła wniosku (za 9, przeciw 1, wstrzymało się 4, A. Stasiak nie głosował). Rada rozpatrywała uchwałę w sprawie wyrażenia zgody na użycie herbu gminy - uchwałę odrzuciła (9 przeciw, 6 wstrzymujących). Na zakończenie sesji wójt przedstawił sprawozdanie z działalności między sesjami, a następnie odpowiedział na pytanie o cenę wywoławczą starej apteki, która została oszacowana przez rzeczoznawcę na 145 000 zł.

XLI sesja 27 listopada

Podczas sesji radni uchwalili stawki podatkowe na rok 2024. Radna K. Dąbrowska poprosiła wójta o wystąpienie do Zarządu Dróg Wojewódzkich w Lublinie o przycięcie drzew w miejscowości Góry. Wójt zobowiązał się wystąpić w tej sprawie do ZDW. Następnie rada przystąpiła do rozpatrywania uchwał przygotowanych na sesję.

Zostały podjęte **uchwały w sprawie:** zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej; zmian budżetu gminy na rok 2023; podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do korzystania z pomocy społecznej oraz zasad zwrotu wydatków za świadczenia przez osoby objęte rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028; ustanowienia programu osłonowego „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028; wymagań jakie powinien spełniać przedsiębiorca ubiegający się o uzyskanie zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych lub osadników przydomowych oczyszczalni ścieków oraz transportu nieczystości ciekłych na terenie Gminy Markuszów. (dostosowanie uchwały do zapisów nowego rozporządzenia); przyznania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków w ramach realizacji Rządowego Programu Odbudowy Zabytków. Uchwała przekazuje dotację 1.020.000zł z programu „Polski Ład” na konserwację elewacji frontowej wraz z elewacją wież kościoła pw. św. Józefa w Markuszowie; przyznania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym

do rejestru zabytków w ramach realizacji Rządowego Programu Odbudowy Zabytków. Uchwała przyznała dotację z drugiego naboru „Polskiego Ładu” w wysokości 400 000,00 zł. na sfinansowanie wymiany dachu nad przedsionkiem, wraz z wymianą i odtworzeniem drzwi wejściowych do kościoła pw. św. Józefa w Markuszowie; udzielenia dotacji Parafii na prace konserwatorskie, restauratorskie przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków - dotacja 5 tys. zł. na rok 2025. Podjęcie tej uchwały jest związane z aplikowaniem przez parafię o środki do programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego. Kwoty udziału własnego we wszystkich powyższych projektach, są pokrywane przez parafię. Po krótkiej dyskusji wójt wycofał projekt uchwały w sprawie określenia rodzajów świadczeń przyznawanych w ramach pomocy zdrowotnej dla nauczycieli korzystających z opieki zdrowotnej oraz warunków i sposobu ich przyznawania - projekt wróci na kolejną sesję. Następnie głosowano uchwały podatkowe (wzrost inflacyjny o ok. 15% w stosunku do 2023 r.); w sprawie obniżenia średniej ceny skupu żyta przyjmowanej do obliczenia podatku rolnego na 2024 r. Uchwała obniża średnią cenę według GUS 89,63zł do kwoty 72,10 zł. (za 9, przeciw 3, wstrzymało się 3). Podjęto uchwałę w sprawie określenia wysokości stawek podatku od nieruchomości obowiązujących na terenie gminy Markuszów na 2024 r. (za 5, wstrzymujących się 7, przeciw 3). Po sprawozdaniu wójta z działalności między sesjami, przewodniczący przedstawił analizę oświadczeń majątkowych radnych. W wolnych wnioskach przewodniczący udzielił głosu mieszkańcowi, który zgłosił problem hodowli gołębi w przez jednego z mieszkańców gminnej nieruchomości. Wójt poinformował, że sprawa jest załatwiana, ale nie jest prosta, gdyż jest to typowy konflikt sąsiedzki. Konkluzją stała się konieczność podjęcia kroków w celu usamodzielnienia wspólnoty mieszkaniowej, która powstała wiele lat temu.

XLII sesja 20 grudnia

Na sesji przyjęto budżet na rok 2024.

Podczas sesji rada podjęła następujące **uchwały w sprawie:** zmiany WPF; zmian budżetu gminy na rok 2022; szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania; zobowiązania Wójta Gminy do indywidualnego określania warunków sprzedaży nieruchomości gruntowych na rzecz ich użytkowników wieczystych (dotyczy nieruchomości użytkowanych do prowadzenia działalności gospodarczej); określenia rodzajów świadczeń przyznawanych w ramach pomocy zdrowotnej dla nauczycieli korzystających z opieki zdrowotnej oraz warunków i sposobu ich przyznawania; przyjęcia wieloletniej prognozy finansowej, (jednogłośnie); w sprawie przyjęcia budżetu gminy Markuszów na 2024 rok (jednogłośnie).

Przyjęcie budżetu poprzedziła dyskusja na temat sposobu finansowania gminnego biuletynu „Więści Gminnych” oraz działań promocyjnych, realizowanych przez Stowarzyszenie Kobiet Aktywnych. Radni opozycyjni próbowali wymóc na wójcie rezygnację z wydawania gazety, uzasadniając to koniecznością przekazania „zaoszczędzonych” środków stowarzyszeniu. Ostatecznie znaleziono formułę finansowania promocji gminy przez stowarzyszenie w ramach ustawy o pożytku publicznym i wolontariacie.

Poniżej dane dotyczące budżetu. Cała uchwała znajduje się w Biuletynie Informacji Publicznej gminy.

opr. L. Łuczywek

BUDŻET na rok 2024

DOCHODY BUDŻETU GMINY 23.795.815,79 ZŁ,

Z TEGO DOCHODY BIEŻĄCE 15 499 067 ZŁ

I DOCHODY MAJĄTKOWE 8.296.748,79 ZŁ.:

- 1) dotacje celowe oraz środki na realizację zadań z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych gminie ustawami 2.581.249 zł.
- 2) dochody z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych 120.000 zł.
- 3) z części opłaty za zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych w obrocie hurtowym 15.000 zł.
- 4) z tytułu opłat i kar za korzystanie ze środowiska 2.000 zł.
- 5) z tytułu opłat za gospodarowanie odp. komunalnymi 762.000zł.

WYDATKI BUDŻETU GMINY 25.874.215,79 ZŁ,

Z TEGO WYDATKI BIEŻĄCE 16.376.827,76 ZŁ,

WYDATKI MAJĄTKOWE 9.497.388,03 ZŁ.:

- 1) wydatki na zadania z zakresu administracji rządowej i inne zadania zlecone gminie ustawami 2.581.249,00 zł.
- 2) na zadania realizowane w drodze umów lub porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego 349.445 zł.
- 3) na realizację zadań określonych w gminnym programie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii 120.000,00 zł.
- 4) na realizację lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu 1.000,00 zł.
- 5) na ochronę środowiska i gospodarki wodnej 2.000,00 zł.
- 6) na realizację zadań związanych z funkcjonowaniem systemu gospodarowania odpadami komunalnymi 762.000,00 zł.

Planowany deficyt 2.078 400zł.

Źródła pokrycia deficytu: kredyty i pożyczki 250.000,00 zł.; nadwyżka budżetu gminy z lat ubiegłych 1.828.400,00 zł.

Rezerwy budżetu: ogólna 70.000,00; celowa w kwocie 40.000,00 zł., z przeznaczeniem na realizację zadań własnych z zakresu zarządzania kryzysowego.

PLANOWANE DOTACJE Z BUDŻETU GMINY:

Dotacja dla Gminnego Domu Kultury 240.00 0 zł.

Dotacje na wydatki majątkowe (drogi powiatowe):

1. Droga powiatowa nr 2203L - droga woj. 874 Markuszów -Góry-Gutanów ETAP I 64 278 zł. ETAP II 185 519 zł. łącznie: 249 797 zł.

2. Droga powiatowa nr 2538L Kaleń-Bronice-Piotrowice 29 648.

3. Przebudowa drogi powiatowej nr2517L w Markuszowie 70 000.

RAZEM DROGI 349 445 zł.

WYDATKI NA ZADANIA MAJĄTKOWE (INWESTYCJE):

1. Modernizacja infrastruktury służącej zaopatrzeniu w wodę oraz oczyszczania ścieków na terenie gminy Markuszów - Polski Ład Wartość 2 771 807,61 udział własny 634 307,61 dotacja 2 137 500,00.

2. Przebudowa dróg gminnych w gminie Markuszów Etap II Polski Ład. Wartość 2 081 716,50, udział własny 32 595,00, dotacja 2 049 121,50 zł.

3. CYFROWE LUBELSKIE Regionalne Partnerstwo dla rozwoju elektronicznych usług publicznych i podniesienia poziomu ich bezpieczeństwa - projekt partnerski. Wartość 776 513,77, udział własny 116 477,07, dotacja 660 036,70 zł.

4. Cyberbezpieczny samorząd grant 100% Wartość 173 000,00 zł.

5. Montaż bramy garażowej do budynku OSP Kaleń. Środki własne 14 000,00 zł.

6. Montaż lamp (Markuszów, Łany). Środki własne 65 000,00 zł.

7. Rewitalizacja obszarów na terenie gminy Markuszów Polski Ład. Prace projektowe 79 420,00 zł. (całe zadanie 9.119.420zł dotacja 7.650.000 zł.)

8. Przebudowa placu targowego etap I Polski Ład. Wartość 2 412 790,59, udział własny 15 000,00 dotacja 2 397 790,59 zł.

9. Montaż klimatyzacji w budynku remizo świetlicy w Bobowskach - fundusz sołecki. Środki własne 15 000,00 zł.

11. Ocieplenie stropu, malowanie elewacji Domu Ludowego w Górach fundusz sołecki Środki własne 26 994,56 zł.

12. Konserwacja elewacji frontowej wraz z elewacją wież kościoła pw. Św. Józefa w Markuszowie. Wartość 520 200,00 udział własny 20 400,00 dotacja 499 800,00 zł.

13. Wymiana dachu nad przedsionkiem, wraz z wymianą i odtworzeniem drzwi wejściowych do kościoła pw. św. Józefa. Wartość 204 000,00 udział wł. 8 000,00, dotacja 196 000,00.

14. Wykonanie podłogi na organizację uroczystości gminnych. Środki własne (fund. sołecki) 17 500,00 zł.

Razem 9 147 943,03 zł.

Limit zobowiązań z tytułu zaciąganych kredytów i pożyczek oraz emitowanych papierów wartościowych nie może przekroczyć kwoty 6 000 000,00 zł.

*****

WYDATKI FUNDUSZU SOŁECKIEGO

w 2024 roku ogółem 323 425,84 zł.

wydatki bieżące: 218 931,28, majątkowe 104 494,56.

Bobowska 26 147,52 zł.

Wydatki bieżące: wynagrodzenie administratora remizo-świetlicy 3 200,00 zł., zakup paliwa i oleju do koszenia 200,00, doposażenie OSP Markuszów (wyposażenie strażaka) 500,00, doposażenie Szkoły Podstawowej (świetlicy) 300,00, przegląd, konserwacja urządzeń na placu zabaw 300,00, materiały do bieżącego utrzymania dróg w B. 4 647,52. Wydatki majątkowe: wkład do zakupu podłogi na imprezy gminne 2 000,00, montaż klimatyzacji w budynku remizo-świetlicy w B. 15 000.

Góry Kolonia 20 015,89 zł.

Wydatki bieżące: utwardzenie poboczy na drodze gminnej 5 000,00 zł., koszenie poboczy dróg gminnych 1 500,00, organizacja festynu rodzinnego 5 000,00, organizacja festynu rodzinnego 5 515,89. Wydatki majątkowe: zakup znaku drogowego (lustro) 1 000,00, wkład do zakupu podłogi na imprezy gminne 2 000,00.

Góry 37 494,56 zł.

Wydatki bieżące: doposażenie OSP Markuszów 1 000,00 zł.; koszenie terenu wokół budynku DL 2 000,00; zakup tabliczek numerycznych przy drodze 4 000,00; zakup tablicy ogłoszeń 1 500,00; przegląd, konserwacja urządzeń na placu zabaw 2 000,00. Wydatki majątkowe: ocieplenie stropu, malowanie elewacji Domu L. w Górach 26 994,56.

Kaleń 26 852,31 zł.

Wydatki bieżące: zakup tablicy ogłoszeń 1 000,00 zł., zakup tabliczek numerycznych (nr domów) przy drodze 1 500,00 doposażenie Szkoły Pod w Markuszowie 1 000,00, malowanie, remont świetlicy w Kaleniu 3 500,00. Wydatki majątkowe: wkład do zakupu podłogi na imprezy gminne 2.500,00, wynagrodzenie administratora remizo-świetlicy, utrzymanie porządku (umowy zlecenia) 3 000,00, zakup ławki na plac zabaw 1 200,00, zakup paliwa, żyłki, środków czystości do świetlicy 4 000,00 doposażenie OSP Kaleń 1 500,00, montaż wiaty przystankowej przy drodze 6 000,00 materiały do remontu drogi 1 652,31.

Łany 37 776,48 zł.

Wydatki bieżące: utrzymanie Domu Ludowego (energia, gaz) 1 500,00 zł., wynagrodzenie administratora świetlicy (umowa – zlecenia) 6 000,00, doposażenie OSP Markuszów 2 000,00, zakup materiałów do utrzymania i konserwacji placu zabaw 1 500,00, przegląd placu zabaw 400,00, doposażenie Szkoły Podstawowej w Markuszowie 500,00, zakup, montaż wiaty przystankowej przy drodze 8 000,00, wymiana oświetlenia w Domu Ludowym 5 000,00, zakup znaku ograniczającego prędkość 8 000,00, doposażenie DL (paliwo do koszenia terenów ziel., środki czystości i inne) 2 376,48. Wydatki majątkowe: wkład do zakupu podłogi na imprezy gm. 2 500.

Markuszów 70 478,50 zł.

Wydatki bieżące: wynagrodzenie pracownika (utrzymanie czystości i porządku na placu zabaw) 4 269,00 zł., wynagrodzenie pracownika (utrzymanie czystości i porządku na placu zabaw) 731,00, konserwacja urządzeń na placu zab. materiały 4 000,00, konserwacja urządzeń na placu zabaw przegląd 1 000,00, organizacja festynu na początek, koniec wakacji 10 000,00, organizacja festynu rodzinnego 3 000,00, organizacja festynu rodz. 2 000,00 spotkanie integracyjne seniorów 478,50. Wydatki majątkowe: wykonanie oświetlenia 45 000, wkład do zakupu podłogi na imprezy g. 2 500.

Olszowiec 21 073,07 zł.

Wydatki bieżące: doposażenie OSP Markuszów 1 000,00 zł., doposażenie Szkoły Podst. 1 000,00, zakup materiałów na remonty dróg w sołectwie 16 573,07. Wydatki majątkowe: wkład do zakupu podłogi na imprezy gm. 2 500.

Zabłocie 35 380,21 zł.

Wydatki bieżące: zakup doposażenia dla Szkoły Podstawowej 1 000,00 zł., zakup doposażenia dla OSP Markuszów 1 000,00, utrzymanie placu zabaw 300,00 doposażenie placu zabaw 4 700,00 utrzymanie i doposażenie Domu Lud (materiały) 14 880,21 organizacja festynu rodzinnego - wynajem urządzeń i animatora 4 000,00, nagrody 1 000,00, naprawy dróg (zakup kruszywa) w Sołectwie 6 000,00. Wydatki majątkowe: wkład do zakupu podłogi na imprezy gminne 2 500.

Wólka Kątna 23 610,30 zł.

Wydatki bieżące: administracja Domu Lud. (świetlicy i placu) 3 200,00 zł. remonty dróg 3 000,00 organizacja festynu rodzinnego usługi 4 000,00, nagrody 1000,00, doposażenie placu zabaw 5 310,30 serwis sprzętu 400,00, zakup paliwa, materiałów 400,00 przeglądy techniczne na obiekcie 1 300,00 utrzymanie DL, energia 1 500,00, doposażenie OSP Markuszów 500,00 i 1 000,00, doposażenie Szkoły Podst. (świetlicy) 500,00, przegląd placu zabaw 400,00 utrzymanie placu zabaw (zakup energii) 2 000,00, wycięcie drzew przy drodze 3 000,00 doposażenie boiska (zakupy) 3000 doposażenie placu zabaw (zakupy) 7 197,00, materiały na wymianę pokrycia dachowego 7 000,00. Wydatki majątkowe: wkład do zakupu podłogi na imprezy gminne 2 500,00 i 1 000, materiały na wymianę pokrycia dachowego 24 597.

*****

INWESTYCJE GMINNE

w latach 2018-2024

Podsumowanie poniższych projektów daje sumę

inwestycji i zakupów: 36.603.812,26 zł.

przy kwocie pozyskanych dotacji i grantów:

28.607.698,94 zł.

Ponadto w latach 2021-23 gmina przekazała

897 248,54 zł. dotacji dla powiatu na prace

modernizacyjne i projektowe na drogach powiatowych

(w większości wykorzystane na ubiegłoroczną modernizację drogi powiatowej w Kaleniu).

1. **Dostawa i montaż instalacji solarnych** w Gminie Markuszów - projekt rozpoczęty w poprzedniej kadencji, którego odbiór miał miejsce 1 marca 2019 r. rozliczenie i okres trwałości przypadł na obecną kadencję – zainstalowano 198 instalacji solarnych. Wartość projektu 2.359.318zł. dofinansowanie 1.786.938 zł.

2. **Przebudowa boiska sportowego** w Markuszowie: realizacja 2019 r., kwota całkowita: 91 007,46 zł., dofinansowanie 45 177,00 zł. PROW WL.

3. **Przebudowa drogi gminnej nr 105901L w m. Wólka**

Kątna: realizacja 2019/20 r., kwota całkowita: 673116,30 zł., dofinansowanie 420 252,00 zł. z PROW WL.

4. **Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej** w gminie Markuszów: realizacja 2019/20 r., kwota całkowita: 2 283 236,29 zł, dofinansowanie 1 504 951,42 zł. RPOWL.

5. **Energia z biomasy i słońca** dla gminy Markuszów: realizacja 2019/22 r., kwota całkowita: 417 189,42 zł., dofinansowanie 196 307,09 zł., RPOWL 20214-2020.

Zakup i montaż 30 instalacji OZE, w tym: 26 szt. instalacji fotowoltaicznych (o łącznej mocy 0,08 MW), 4 szt. kotłów na biomase (pelet) (o łącznej mocy 0,07 MW).

6. **Niskoemisyjna Gmina:** realizacja 2019/21 r., kwota całkowita: 898 362,27 zł, dofinansowanie 624 007,52 zł. z RPOWL 2014-2020). Instalacja i uruchomienie systemu sterowania oprawami oświetlenia ulicznego, wymiana opraw oświetleniowych na oprawy LED umożliwiające sterownie pracą zasilacza oprawy przez sygnał odbierany przez sterownik 274 szt., montaż słupów z panelami fotowoltaicznymi, wysięgnikami i oprawami oświetleniowymi zasilanymi energią odnawialną słoneczną 6 szt. (ul. Głęboznica), budowa dwóch obwodów oświetlenia ulicznego w Olszowcu i montaż 12 słupów z fundamentami i oprawami.

7. **Przebudowa drogi gminnej nr 107755L dł. 1137,56 m w m. Wólka Kątna:** realizacja 2021 r., kwota całkowita: 473 919,31 zł., dofinansowanie 236 959,00 zł. z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg.

8. **Remont drogi gminnej nr 107760L Zabłocie-Olszowiec dł. 520 m w m. Zabłocie:** realizacja 2022 r., kwota całkowita: 342 910,00 zł., dofinansowanie 168 880,91 zł. z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg.

9. **Przebudowa dróg gminnych w gminie Markuszów (18 dróg) o długości 13 km 606 m:** realizacja 2022/23, kwota całkowita: 7 283 047,39 zł, kwota dofinansowania: 5 225 000,00 zł z Polskiego Ładu. Zadanie realizowane w latach 2022/23. Przebudowano drogi w: Markuszów, Bobowiska, Olszowiec, Góry, Góry-Kol., Zabłocie, Łany, Olempin, Wólka Kątna, Kaleń,

10. **Rozbudowa sieci wodociągowej w gm. Markuszów:** realizacja: 2022 r., wartość całkowita: 567 333,28 zł., kwota dofinansowania: 538 966,62 zł. z Polskiego Ładu. Połączono dwa wodociągi Markuszów i Góry oraz zbudowano nowe wyjście z istniejącej stacji uzdatniania wody w Markuszowie jako zabezpieczenie zaopatrzenia w wodę na wypadek awarii.

11. **Cyfrowa Gmina:** realizacja 2022 r., wartość całkowita 100 000,00 zł, dofinansowanie: 100 000,00 zł. EFRR POPC (Polska Cyfrowa). Zakupiono nowe komputery oraz serwer wraz z oprogramowaniem na potrzeby Gminy Markuszów.

12. **Przebudowa placu targowego w Markuszowie** Etap I: realizacja: 2023/24, wartość całkowita; 2997 238,24 zł, kwota dofinansowania: 2 397 790,59 zł. z Polskiego Ładu. Powstaną: wiata handlowa, budynek toalety, ciągi pieszo-jezdne wraz z infrastrukturą techniczną. Przebudowane będą drogi przyległe, placu targowego zostanie utwardzony.

13. **Przebudowa dróg gminnych w gminie Markuszów Etap II (15 dróg) 6 km 402m.** (Łany, Markuszów, Góry, Góry-Kolonia, Olszowiec): realizacja 2023/24, wartość całkowita 4 313 940,00 zł., kwota dofinansowania: 4 098 243,00 zł. z Polskiego Ładu.

14. **Modernizacja infrastruktury służącej zaopatrzeniu w wodę oraz oczyszczaniu ścieków** na terenie gminy M.: realizacja: 2023/25, wartość całkowita 4 872,715,11 zł, kwota dofinansowania: 4 275 000,00 zł. z Polskiego Ładu. Modernizacja stacji uzdatniania wody znajdujących się na terenie gminy poprzez zwiększenie poziomu filtracji w celu poprawy jakości dostarczanej wody. Na stacjach wodociągowych i oczyszczalniach ścieków zostaną zamontowane instalacje fotowoltaiczne oraz agregaty prądotwórcze. Zadanie obejmuje też wymianę oraz instalację wodomierzy z możliwością zdalnego odczytu na terenie całej gminy wraz z platformą agregującą dane.

15. **Rewitalizacja obszarów na terenie gminy Markuszów „Polski Ład”**. Projekt obejmuje przebudowę placu targowego etap II oraz przebudowę ulic i chodników w Markuszowie, utwardzenie placów przy gminnych budynkach. 9.119.420 zł., w tym dotacja 7.650.000 zł.

16. **Program Polski Ład - ochrona zabytków - dotacje pozyskane dla parafii św. Józefa:**

a) Konserwacja elewacji frontowej wraz z elewacją wież kościoła p.w. św. Józefa w Markuszowie na kwotę całkowitą 1 020 000 zł. z dofinansowaniem 999.600 zł.

b) Wymiana dachu nad przedsionkiem, wraz z wymianą i odtworzenie, drzwi wejściowych do kościoła pw. Św. Józefa na kwotę 400 000 zł. z dofinansowaniem; 392 000 zł.

17. **Projekt miniPAKT - gminne pracownie komputerowe (miniPAKT GPK):** pozyskaliśmy grant w wysokości 154.458,67 zł., zakupiliśmy m.in.: sprzęt komputerowy z oprogramowaniem, monitory komputerowe, monitor 98”, projektory multimedialne, ekrany studyjne, zestaw mikrofonów konferencyjnych, mikrofony przewodowe, urządzenia peryferyjne niezbędne do funkcjonowania przestrzeni, słuchawki studyjne, drukarkę kolorową atramentową, zestawy mikrofonów wokalnych, zestaw gogli VR, zestawy green-screen, oprogramowanie do tworzenia treści graficznych i multimedialnych, aparat fotograficzny wraz z obiektywami.

18. **"Cyberbezpieczny Samorząd":** wartość projektu 237 500 zł., dofinansowanie 237 500 zł. (100%). W ramach projektu będą zakupione serwery i urządzenia oraz wykonane instalacje poprawiające bezpieczeństwo cyfrowe urzędu.

19. „Dostępny Samorząd” grant na wprowadzenie udogodnień dla osób niepełnosprawnych w urzędzie gminy 80 498,52 zł.

20 „Pod biało-czerwoną” grant 8 tys. zł. - maszt przed urzędem.

Projekty zrealizowane w Szkole Podstawowej im. Jana Pocka w Markuszowie:

1. Posiłek w szkole i w domu (modernizacja stołówki szkolnej) 70 tys. zł. (dotacja 56.786.60 zł).

2. Aktywna Tablica grant 17500 zł.

2. Laboratoria Przyszłości: kwota grantu 70 tys. zł.

3. Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa: 15 tys. zł, kwota dotacji 12 tys. zł.

4. Narodowy Bank Polski projekt „Polski złoty ma 100 lat” dofinansow. 7420zł., wkład własny osobowy i rzeczowy 1420 zł.

5. Wdrażano programy zakupu laptopów, zakupiono ich 34 w ramach programu Zdalna szkoła i Zdalna szkoła+ (90 tys. zł.)

Ośrodek Pomocy Społecznej

Zadaniem pomocy społecznej jest wspieranie, przy aktywnym zaangażowaniu osób i ich rodzin, w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, umożliwiając im życie w godnych warunkach. Środki finansowe jakimi dysponował GOPS w 2023r. pozwoliły na objęcie pomocą wszystkich rodzin, które złożyły wniosek i spełniły przesłanki ustawowe. Podobnie jak w latach poprzednich, GOPS na bieżąco realizował zadania określone ustawą z dn. 12.03.2004r. o pomocy społecznej działając z upoważnienia Wójta Gminy, a także zadania z zakresu administracji rządowej wynikające z odpowiednich ustaw. W 2023 r. Wójt przekazał do GOPS realizację kolejnych zadań wynikających z ustawy o szczególnej ochronie odbiorców paliw gazowych w 2023 r. w związku z sytuacją na rynku gazu i realizację Programu „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej” edycja 2023, finansowanego ze środków Funduszu Solidarnościowego

Na zadania realizowane przez GOPS w Markuszowie w 2023r. poniesiono następujące wydatki: zasiłki i pomoc w naturze 7100 zł., odpłatność za pobyt mieszkańca w DPS 180080, koszty dożywiania, w tym posiłki dla uczniów 7173, usługi opiekuńcze 21232, piecza zastępcza 97456. **Wydatki na świadczenia:** zasiłki rodzinne z dodatkami 243728, zasiłki pielęgnacyjne 225337, świadczenia pielęgnacyjne 1427451, fundusz alimentacyjny 52194, świadczenie rodzicielskie 25348, jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka 14000, świadczy wychowawcze (500+) 10000. **Wydatki na inne zadania:** dodatek gazowy 2492, wypłata jednorazowego świadczenia 300 zł. dla obywateli Ukrainy 900 zł., całkowity koszt programu „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej” 214243. **Ośrodek podejmuje również szereg innych działań m.in.:** Praca socjalna. Z tej formy pomocy w 2023r. skorzystały 22 rodziny. Pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, przygotowaniu dokumentacji w celu ustalenia stopnia niepełnosprawności, w uzyskaniu wsparcia przez osoby niepełnosprawne, w uzyskaniu alimentów, przeprowadzanie wywiadów alimentacyjnych na zlecenie innych Ośrodków, jednostek i Fundacji Pomocowych, współpraca z pedagogami szkolnymi, kuratorami sądowymi, Policją i z GKRPA.

Wsparcie Rodziny i System Pieczy Zastępczej. Pomocą Asystenta Rodziny zostały objęte 2 osoby. Współpracowano z placówką opiekuńczo-wychowawczą, gdzie przebywa 2 dzieci.

Program „Asystenta Osobistego Osoby Niepełnosprawnej” edycja 2023 - 11 osób niepełnosprawnych skorzystało ze wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.

Przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Odbłyło się 7 spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego i 12 spotkań grup roboczych. Prowadzono 11 procedur „Niebieskich Kart” w rodzinach, w których występowała przemoc domowa. Wszyscy członkowie ZI brały udział w szkoleniu dot. zmian wprowadzonych w przepisach dotyczących przeciwdziałaniu przemocy. **Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym FEAD.** Przy współpracy z Fundacją Bank Żywności w Lublinie realizowano Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa - Podprogram 2021+, współfinansowany z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym, w okresie od lutego do sierpnia 2023r. Otrzymaliśmy 2.980,80 kg żywności, która trafiła do 81 osób, zakwalifikowanych zgodnie z wytycznymi MRPiPS. Przy realizacji Programu pracownikom GOPS, pomagali członkowie OSP w Markuszowie. **Prawo do korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych** Przeprowadzono 3 postępowania zakończone wydaniem decyzji w sprawie. **Działania wobec dłużników alimentacyjnych** zmierzające do ściągnięcia zaległości. Kwota zwrócona przez dłużników alimentacyjnych z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu aliment. i zaliczki alimentacyjnej - 45877,37 zł.

Irena Opolska kierownik OPS

Z życia naszej szkoły

Nowy rok szkolny 2023/2024 rozpoczął się mszą świętą oraz uroczystą inauguracją, podczas której wójt Leszek Łuczywek i dyrektor szkoły Agnieszka Mroczek złożyli życzenia wszelkiej pomyślności dla uczniów, nauczycieli i rodziców.

We wrześniu w naszej szkole zorganizowaliśmy bardzo wartościowe inicjatywy edukacyjne, m.in. Narodowe Czytanie, w ramach którego uczniowie naszej szkoły prezentowali przygotowane fragmenty „Nad Niemnem Elizy Orzeszkowej.”

Pierwsze półroczcie obfitowało w wiele ciekawych wyjazdów edukacyjnych i integracyjnych m.in. wyjazd do Parchatki - klasa V, wyjazd do Puław (IUNG) w ramach Lubelskiego Festiwalu Nauki - klasy I, wycieczka do Lublina - klasy VI, Spotkanie z tańcem i muzyką (GDK w Kurowie) - klasy 0-II, Warsztaty w pizzerii w Puławach - klasy II i III, wycieczka do Czarnolasu i Mniszewa - klasy VII, wycieczka do Kozłówki - klasy II i III, Interaktywne Centrum Edukacji Przeciwożarowej w Lublinie - klasy I, Regionalne Muzeum Cebularza. Podczas wyjazdów uczniowie mieli okazję zobaczyć wiele wartościowych rzeczy, integrować się w grupie rówieśniczej i doświadczyć wielu niezapomnianych przygód.

W szkole nauczyciele i rodzice zadbali o wiele okazji do nauki i świętowania. Uczniowie brali udział w dyskotekach z okazji Andrzejek, Szkolnym Dniu Chłopaka, Ślubowaniu Klas Pierwszych, Uroczystościach związanych z Dniem Edukacji Narodowej. Nauczyciele we współpracy z rodzicami zorganizowali w szkole Dzień Krawata i Muszki, Dzień Pluszowego Misia, Uroczysty Apel z Okazji Narodowego Święta Niepodległości, Odwiedziny Mikołaja, Apel z Okazji Świąt Bożego Narodzenia, Spotkanie klasy VIb z prof. Magdaleną Frąć i warsztaty z mykologii, Spotkania informacyjne z Powiatową Policją w Puławach, Dzień Babci i Dziadka w oddziałach przedszkolnych. Wszystkie uroczystości przyniosły naszym uczniom radość i przekonanie, że szkoła to nie tylko nauka lecz miejsce, w którym możemy być razem.

W styczniu nasza szkoła podpisała porozumienie o współpracy z Katolickim Uniwersytetem Lubelskim. Dzięki wspólnie podejmowanym staraniom nasi uczniowie uczestniczą w innowacyjnych zajęciach muzycznych ze studentami pod okiem p. dr Anny Badury, a nauczyciele doskonalą się w ramach seminariów wymiany doświadczeń. Współpraca z uniwersytetem niesie ze sobą możliwość rozwoju, co zaowocuje lepszą edukacją dla naszych uczniów.

Nauczyciele przygotowali i przeprowadzili liczne konkursy dla uczniów, aby zmotywować ich do nauki i rozwijać ich zainteresowania. Były to m.in. Ogólnopolski Konkurs Plastyczny „Mój robot ze snów” w ramach Europejskiego Tygodnia Kodowania #CodeWeek, Konkurs z języka polskiego "Pingwin", Ogólnopolski konkurs plastyczny: „Święty Mikołaj - człowiek o niezłomnej wierze”, Projekt "Wolontariat dla pokoju", Konkurs matematyczny "Alfik" - klasy I-III, Spotkanie z podróżnikiem p. Mateuszem "Kraina nad wielkim Nilem", Wojewódzki Projekt Edukacyjny „Sprawiedliwi Lubelszczyzny”, Warsztaty z udzielania I pomocy przedmedycznej - klasa I b, Konkurs na wiersz "Moje Boże Narodzenie". Zorganizowane przedsięwzięcia pokazały że dla wielu uczniów ważne jest rozwijanie pod opieką nauczycieli swoich mocnych stron.

Szkolny Wolontariat zaangażował się w wiele wartościowych inicjatyw, m.in. przygotowanie i kiermasz pierniczek, zbiórka karmy dla bezdomnych zwierząt, przygotowanie kartek okolicznościowych dla seniorów oraz wizyta w Domu Seniora, udział w akcji Pomóż Dzieciom Przetrwać Zimę, kiermasz świeczek i mydełek - akcja dla schroniska oraz wyjazd wolontariuszy do Schroniska dla zwierząt w Lublinie celem przekazania darów zebranych podczas akcji "Świąteczna paka dla zwierzaka". Gratulujemy uczniom naszej szkoły tak wielu wartościowych akcji charytatywnych i wspieramy mocno ich chęć pomagania innym.

W szkole prężnie działała również Rada Rodziców. Z ich inicjatywy w szkole odbył się kiermasz ciast, kiermasz własnoręcznie przygotowanych pierniczek, kiermasz ozdób świątecznych. Rada Rodziców współorganizowała szkolne Mikołajki, Bal Karnawałowy. Rada Rodziców była również fundatorem nagród w wewnątrzszkolnych konkursach. W szkole odkrywamy coraz więcej utalentowanych uczniów, staramy się ich promować stwarzając okazję do ich prezentacji mieszkańcom gminy, np. podczas spotkania opłatkowego dla mieszkańców gminy na skwerze w Markuszowie, czy podczas spotkania z seniorami w GDK. Uczniowie naszej szkoły osiągają też sukcesy sportowe, m.in. zajęli II miejsce w Powiatowym Turnieju Piłki Siatkowej. Z nadzieją wchodzimy w drugi semestr roku szkolnego, wierząc że nasze dzieci i młodzież będą z radością zdobywać wiedzę, rozwijać swe pasje i z radością uczestniczyć w życiu szkoły i gminy.

Agnieszka Mroczek dyrektor szkoły

*****

Dane dotyczące bezpieczeństwa i porządku na terenie gminy Markuszów w 2023 roku

Ilość wszczętych: spraw o przestępstwo 58. Ilość wszczętych postępowań dotyczących: nietrzeźwych kierujących pojazdami 9; przemocy w rodzinie (art. 207 kk) 4; kradzieży 13; kradzieży z włamaniem 5; spowodowania uszczerbku na zdrowiu 1; postępowań dotyczących bójki, pobicia 1; oszustw 2; oszustw komputerowych (wyłudzenie danych, przełamanie zabezpieczeń rachunków bank.) 1; wypadków drogowych 1; w sprawach o przestępstwo 21. Ilość przeprowadzonych czynności wyjaśniających w sprawach o wykroczenie 272 (w tym dotyczących kradzieży na stacjach paliw 185); Ilość skierowanych wniosków o ukaranie do sądu z art. 43' ust. 1 Ust. o przeciwdziałaniu alkoholizmowi 0. Ilość nałożonych mandatów karnych z art. 43' ust. 1 Ust. o przeciwdziałaniu alkoholizmowi 32. Ilość ujawnionych wykroczeń dot. bezpieczeństwa w ruchu drogowym /kolizja 53. Liczba zatrzymanych praw jazdy w związku z przekroczeniem prędkości w terenie zabudowanym o 50km/h30. Ilość wszczętych czynności dot. procedury „Niebieskie Karty”4. Ilość osób z terenu gminy doprowadzonych w celu wytrzeźwienia do Jedn. Policji 3. Ilość interwencji na terenie gminy 348. Ilość interwencji domowych /przestępstwa przeciwko rodzinie 5.

opr. podinsp. Tomasz Tomaszewski

Nasze przedszkole

Wakacje, wakacje i po wakacjach. 1 września 2023r. rozpoczęliśmy kolejny rok szkolny wraz z nowym dyrektorem przedszkola p. mgr Beatą Grudziń. Nie zmieniła się w porównaniu z rokiem ubiegłym ilość grup. Każda z nich ma własną nazwę: 3-latki to Kwiatuśki, 4-latki Żabki, a 5-latki to Serduszka. Szczególnie miło nam powitać te dzieci, które po raz pierwszy przekroczyły próg naszego przedszkola. Przed Wami trudny czas związany z adaptacją do nowego miejsca i koniecznością rozstania z rodzicami. Pragniemy jednak zapewnić, iż dołożymy wszelkich starań, aby ten pierwszy krok do samodzielności przedszkolaków był miłym wspomnieniem. Wszystkim Przedszkolakom w tym nowym roku szkolnym życzymy dużo radości w zdobywaniu wiedzy, wesołej zabawy, nowych przyjaźni i niezapomnianych przeżyć, a Rodzicom udanej współpracy i zadowolenia. Co roku staramy się, aby wrzesień w naszym przedszkolu był bogaty w ciekawe wydarzenia, które uatrakcyjnią dzieciom, szczególnie tym nowo przybyłym, pierwsze chwile spędzone w przedszkolu.

15 września przedszkolaki świętowały Międzynarodowy Dzień Kropki. Podczas zajęć dowiedziały się, że każdy z nich jest wyjątkowy i posiada swoje zdolności i dary. Celem tego dnia jest wzbudzenie u dzieci kreatywności, pomysłowości i zachęcenie ich do tworzenia. Dzień Kropki jest to dzień odwagi i zabawy. Tego dnia nasze sale wypełnione były kolorowymi kropkami, a na zajęciach dzieci poznały genezę tego święta. Okazało się, że kropki towarzyszą nam w codziennym życiu: są na skrzydełkach biedronki, z kropek można utworzyć słońce, kwiatek, bombkę choinkową. Przedszkolaki brały udział w wielu zabawach: szukały kropek w sali, dobierały połówki kropek i oczywiście był radosny taniec kropek i zabawy z chustą animacyjną. 20 września obchodziliśmy Święto Przedszkolaka. Tego dnia czekało na dzieci wiele niespodzianek i atrakcji. Dzieci zaproszone zostały do wspólnej zabawy, udziału w konkursach i tańcach przy ulubionych przebojach muzyki dla dzieci. Radość i śmiech świadczyły o wspaniałej zabawie. Życzymy wszystkim przedszkolakom samych słonecznych dni i radosnych chwil w naszym przedszkolu, aby każdy dzień był wspaniałą przygodą i niósł ze sobą wiele cudownych doświadczeń. 25 września przedszkolaki powitały jesień muzyką, śpiewem i inscenizacjami teatralnymi. 29 września obchodziliśmy święto wszystkich chłopców. Bohaterowie dnia zostali obdarowani przez koleżanki drobnymi upominkami oraz serdecznymi życzeniami. Dzień przebiegł w miłej atmosferze i był przepełniony mnóstwem atrakcji dla naszych Przedszkolaków. 10 października to Świętowi Dzień Drzewa. Dzieci poprzez zabawę poznały różne rodzaje drzew, ich znaczenie dla człowieka, zwierząt i przyrody. Święto Drzewa było doskonałą okazją aby kształtować postawę ekologiczną wśród najmłodszych. 18 października zagościła w naszym przedszkolu filharmonia z muzyką na temat jesiennego nastroju. Koncert bardzo się wszystkim podobał, a ciekawość i uśmiech nie zniknął z twarzy naszych przedszkolaków. 30 października obchodziliśmy w przedszkolu Święto Dyni. Podczas zajęć dzieci poznały wielką różnorodność dyń, wzbogaciły wiedzę na ich temat, oglądając film edukacyjny oraz naturalne okazy. Dowiedziały się, że dynia jest bardzo zdrowym warzywem, że można z niej przygotować wiele dań tj.: pieczywo, zupę, dżem, ciasto, babeczki, bułeczki, przetwory i soki. W grupach odbyły się dyniowe zabawy: przeliczanie dyń, szeregowanie od największej do najmniejszej, dyniowy slalom itp. Ten dzień przyniósł wiele niezapomnianych wrażeń, radości i zabawy. 1 listopad - to czas, kiedy odżywają wspomnienia o tych, którzy odeszli, o naszych najbliższych zmarłych. W tym dniu całymi rodzinami odwiedzamy cmentarze, zapalamy znicze i stawiamy kwiaty na grobach naszych bliskich, krewnych, przyjaciół, znajomych - w dowód naszej pamięci, miłości, przyjaźni i dobrych wspomnień. 10 listopada

z okazji Dnia Niepodległości dzieci w poszczególnych grupach uczyły się patriotyzmu poprzez nabywanie doświadczeń związanych z symbolami narodowymi - godłem, flagą, hymnem, a grupa Serduszka przygotowała na tę uroczystość pokaz mody patriotycznej. 15 listopada odbyło się Pasowanie na Przedszkolaka. W ten uroczysty dzień dla wszystkich nowych przedszkolaków przy udziale rodziców i innych członków rodzin, dzieci z najmłodszej grupy zostały pasowane przez Panią dyrektora na Przedszkolaka. Z tej okazji przygotowały wraz z Paniami występ artystyczny bogaty w wierszyki, rymowanki i piosenki. Dzieci z okazji tej doniosłej uroczystości dostały od rodziców pamiątkowe dyplomy i upominki. Pasowanie na przedszkolaka to jeden z ważniejszych momentów w życiu małego dziecka. Od tego dnia staje się ono pełnoprawnym przedszkolakiem. Po uroczystości stają się już oficjalnie przedszkolakami, powoli wchodzi w świat nauki. To duży krok na ich drodze do samodzielności. 17 listopada gościło w naszym przedszkolu kino w kopule. Wraz z dziećmi znaleźliśmy się w fantastycznym oceanarium, gdzie wodny świat podwodnych zwierząt zaprosił nas do niezapomnianych widoków i przeżyć. 20 listopada obchodziliśmy Międzynarodowy Dzień Praw Dziecka - to ważne wydarzenie ma nam przypominać i zwracać uwagę na dzieci, w kontekście praw im przysługujących. Wszystkie grupy przedszkolne wzięły udział w ciekawych grach dydaktycznych i zabawach. Dzieci miały okazję dowiedzieć się o tym, że mają liczne prawa: do radości, uśmiechu, zabawy, nauki i ciekawego poznawania otaczającego nas świata. 22 listopada w Kalendarzu Świąt Nietypowych przypada Dzień Kredki. Święto to w szczególny sposób wiąże się z dziećmi, ponieważ dzięki kredkom mogą wyrażać swoje przeżycia, uczucia, marzenia. Rysowanie to wspaniała przygoda i ważne doświadczenie dla każdego dziecka. W tym dniu dzieci poznały różne rodzaje kredek: świecowe, ołówkowe, żelowe, akwarelowe, pastele suche i olejne. Dzieci były szczerze zdumione, że jest ich aż tyle! Chętnie wykonały prace plastyczne dowolnie wybranym rodzajem kredek. Zaśpiewały także znaną piosenkę pt. „Kolorowe kredki w pudełeczku noszę”. 25 listopada swoje święto obchodzi najmiłsza zabawka, najlepszy przyjaciel dzieci i niezastąpiona przytulanka - Pluszowy Miś. Mimo coraz nowocześniejszych i coraz bardziej atrakcyjnych zabawek, moda na misie nie przemija, bo „czy to jutro, czy to dziś, wszystkim jest potrzebny Miś!” Tego dnia każde dziecko przyszło do przedszkola ze swoim małym lub dużym przyjacielem. Przybyły misie małe, średnie i bardzo duże, białe, brązowe, żółte i różowe. A każdy był piękny i wyjątkowy. Przedszkolaki zostały zaproszone do wspólnej zabawy w misiowej krainie. Poznały historię święta, wspólnie recytowały wiersze o misiach, bawiły się przy piosenkach: „Dwa malutkie misie”, „Misie dwa”, „Pluszowy Miś”, „Pluszowe niedźwiadki”. Ten dzień w przedszkolu pełen był uśmiechu oraz wspólnej zabawy, tym bardziej, iż gościem specjalnym był MIŚ. Mamy nadzieję, że to wielkie misiowe przyjęcie zostanie we wspomnieniach dzieci na długi czas. 30 listopada w odbyły się andrzejkowe gry i zabawy. Dzieci z wielkim zaangażowaniem wykonywały różnorodne aktywności muzyczno-ruchowe oraz taneczne. Ogromnym zainteresowaniem przedszkolaków cieszyły się wróżby andrzejkowe. Dzieci z uśmiechem na buzi chętnie brały udział w magicznym rytuale andrzejkowym. Dzień ten dostarczył im wielu przeżyć i emocji. Stał się również okazją do rozbudzenia dziecięcej ciekawości związanej z naszą ludową tradycją. Ukoronowaniem przedszkolnych atrakcji była wizyta św. Mikołaja w dniu 5 grudnia, który we współpracy z rodzicami przyniósł dzieciom mnóstwo prezentów, a w drugim tygodniu grudnia dzieci piekły wraz z Paniami świąteczne pierniczki, które potem z pasją i zapałem dekorowały kolorowymi lukrami, posypkami i pisakami.

Zdjęcia z w/w imprez mogliście Państwo zobaczyć na stronie internetowej Przedszkola.

opracowała mgr **Maria Łubek**

GMINNY DOM KULTURY

w II półroczu 2023 roku

Dom kultury w Markuszowie jak co roku przygotował dla dzieci, młodzieży i rodziców wiele wakacyjnych atrakcji: m.in. biegi uliczne z nagrodami dla wszystkich uczestników, dwie wycieczki autokarowe do wodnego parku w Warszawie, konkursy biblioteczne. W sierpniu rozpoczęliśmy zajęcia taneczne, była możliwość codziennej gry w tenisa itp. Cykl wakacyjnych warsztatów plastycznych oraz zajęć sportowo-ruchowych prowadzonych codziennie przez dwa tygodnie był bardzo udany. Zabawy na świeżym powietrzu, gry zespołowe, wspólna prace plastyczne np. letnie łąki, zawieszki z masy plastycznej były doskonałą formą twórczego i aktywnego spędzania wakacji. Na zakończenie, najbardziej wytrwali uczestnicy otrzymali koła do pływania, które mogli wykorzystać przy wodnych eskapadach podczas wakacji.

20 sierpnia 2023 r. GDK we współpracy z sołectwem Bobowiska zorganizował i poprowadził dożynki gminno-parafialne. Na scenie zaprezentowali się m.in. kapela „Lubartowiaci”, zespół „Słowianki”, zespół Kalina i dziecięca grupa taneczna "Afera" działająca przy GDK.

27 sierpnia Markuszów na powiatowych dożynkach w Janowcu był godnie reprezentowany przez stoisko przygotowane przez Stowarzyszenie Kobiet Aktywnych i GDK. Na dożynkowej scenie powiatu puławskiego nie mogło również zabraknąć występu zespołu "Kalina". Wieniec z Zabłocia reprezentujący gminę Markuszów w konkursie wieńców zajął pierwsze miejsce!

8 września obchodziliśmy 84. rocznicę zniszczenia Markuszowa podczas niemieckich nalotów na Markuszów w dn. 8 i 10 września 1939 r. Uroczystości rozpoczęła msza święta, następnie uczestnicy przeszli pod zbiorową mogiłę, gdzie pochowane są osoby poległe podczas nalotów. Wspólnie modliliśmy się nad mogiłą. Przedstawiciele władz gminnych z wójtem na czele złożyli kwiaty przy asyście poczty sztandarowej szkoły podstawowej. Po oficjalnej części uroczystości uczestnicy obejrzeli wystawę okolicznościowych archiwalnych fotografii w GDK z września 1939 r. dokumentującą tamte wydarzenia. Zainteresowani otrzymali katalogi wystawy starych fotografii prezentujące historyczne wydarzenia związane z naszą Małą Ojczyzną.

We wrześniu w GDK zostały wznowione zajęcia aerobiku dla dorosłych. Odbywają się one we wtorki i piątki o godz.18. Zapraszamy wszystkie zainteresowane osoby.

11 listopada Obchody Narodowego Święta Niepodległości w Markuszowie rozpoczęły się od odśpiewania hymnu, uroczystego wciągnięcia polskiej flagi na maszt przy urzędzie gminy i przejścia uczestników do kościoła Świętego Ducha w Markuszowie, gdzie odbyła się msza za Ojczyznę. Po złożeniu kwiatów i przemówieniu wójta przeszliśmy do GDK, gdzie na scenie zaprezentowali się: uczniowie klasy VII a i grupa wokalna „Kalina” z wiązką pieśni patriotycznych. Uroczystości zakończył wieczór piosenek patriotycznych i harcerek przy ognisku. 12 listopada w kościele parafialnym św. Józefa odbył się koncert niepodległościowy, który został udokumentowany i udostępniony mieszkańcom w postaci relacji fotograficznej i wideo. Wystąpili Natalia Kozub, Sebastian Kozub i Błażej Lipiński.

W listopadzie zostały wznowione zajęcia taneczne dla dzieci i młodzieży, które zgromadziły w GDK liczną rzeszę miłośników tańca. W związku z dużym zainteresowaniem stworzyliśmy dwie grupy taneczne: "młodszą", która spotyka się w czwartki o godz. 16.15 oraz "starszą", która zajęcia ma w czwartki o godz. 17.00.

Zespół teatralno-obrzędowy "Kalina" działający przy GDK przeszedł pierwszy etap eliminacji i zakwalifikował się do udziału w finale 23. Wojewódzkiego Przeglądu Twórczości Artystycznej Seniorów w Dęblinie. 25 listopada zaprezentował skróconą wersję spektaklu pt. „Miodobranie” na gościnnej scenie Klubu Uczelnianego Lotniczej Akademii Wojskowej w Dęblinie na finale wojewódzkim. Organizatorem było Centrum Spotkania Kultur w Lublinie i Miejski Dom Kultury w Dęblinie. Zespół „Kalina” został doceniony i zdobył wyróżnienie. Cieszymy się, że mogliśmy wziąć udział w tej imprezie.

3 grudnia dziesięć par małżeńskich z terenu gminy Markuszów obchodziło jubileusz Złotych Godów. Uroczystość przygotowana została przez Urząd Stanu Cywilnego, Wójta Gminy i GDK. Wszystkim parom serdecznie gratulujemy pięknego jubileuszu!

17 grudnia dom kultury wspólnie z Wójtem Gminy, parafią Markuszów i szkołą podstawową zorganizował kolejne plenerowe Spotkanie Oplatkowe z mieszkańcami. Było wspólne łamanie się opłatkiem i śpiewanie kolęd. Wójt przekazał mieszkańcom Betlejemskie Światelko Pokoju przywiezione z Lublina przez dyrektora GDK.

Dom kultury aplikował do programu dotyczącego dofinansowania zadania w ramach Programu Wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0” Priorytet 1 Poprawa oferty bibliotek publicznych Kierunek Interwencji 1.1. Zakup i zdalny dostęp do nowości wydawniczych ze środków finansowych Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu. W październiku została podpisana umowa z operatorem programu Biblioteką Narodową w Warszawie. Pozyskaliśmy 4000 zł na zakup nowości wydawniczych.

Z prawdziwą przyjemnością pragniemy Państwu zakomunikować, że projekt pt. „Męczeństwem pracujecie na dzień zmartwychwstania - losy bohaterów Powstania Styczniowego z Powiśla Puławskiego, Markuszowa i okolic” napisany przez dyrektora GDK Sławomira Łowczaka w ramach ogólnopolskiego programu dotacyjnego „Powstanie Styczniowe 1863-1864” przeszedł pozytywnie ocenę formalną, merytoryczną oraz organizacyjną i znalazł się w grupie 59 projektów, które otrzymały najwyższą ocenę i uzyskały dofinansowanie instytucji zarządzającej programem - Biura „Niepodległa”. Nasz projekt realizowany będzie w 2024 r. i przyczyni się do popularyzacji wiedzy na temat organizacji, przebiegu oraz skutków Powstania Styczniowego w kontekście budowania nowoczesnej tożsamości narodowej, politycznej i kulturowej angażując przy tym lokalną społeczność i środowisko naukowe. Przy okazji zwracamy się do Państwa z prośbą o udostępnienie zdjęć rodzinnych dokumentujących wydarzenia związane w jakikolwiek z historią Powstania Styczniowego w Markuszowie i okolicach, z zesłańcami styczniowymi itp. Interesują nas również lokalne historie, opowieści, wspomnienia związane z okresem 1863-1864. Wszystkie zainteresowane współpracą osoby prosimy o kontakt z dyrektorem domu kultury.

Sławomir Łowczak dyrektor GDK

WYDAWCA GMINA MARKUSZÓW
Redaktor nac. Leszek Łuczywek. Adres redakcji i wydawcy:
ul. Sobieskiego 1, 24-173 Markuszów. Druk INTERGRAF
Fot: arch. szkoły, przedszkola, sołectw, gminy, GDK.

Nasi Pierwszoklasiści

Kalina

Święto Niepodległości

11 listopada

